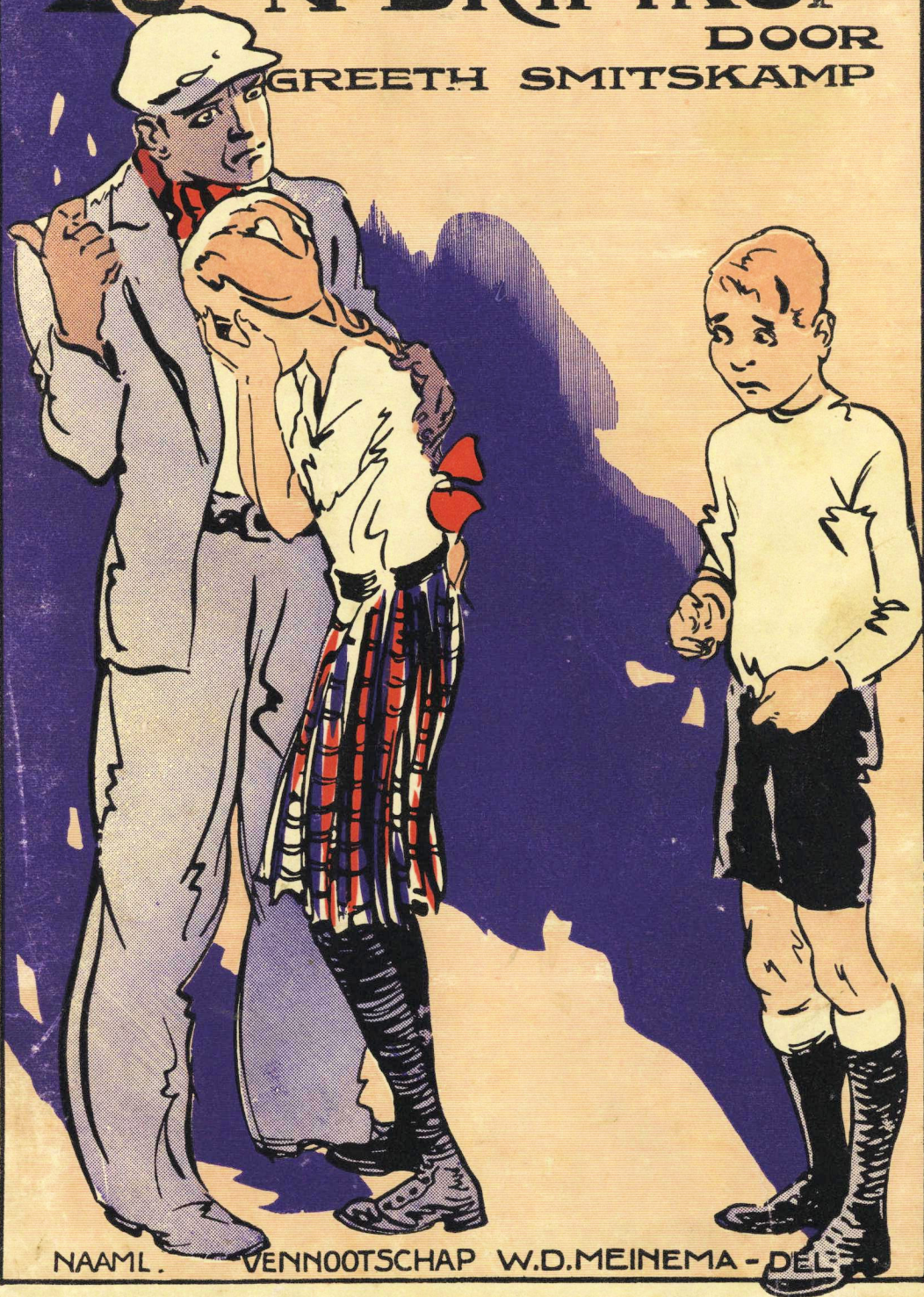

ZO 'N DRIFTKOP

DOOR
GREETH SMITSKAMP

NAAML. VENNOOTSCHAP W.D.MEINEMA - DEL.

ZO'N DRIFTKOP

ZO'N DRIFTKOP

DOOR

GREETH SMITSKAMP

GEILLUSTREERD DOOR ANNIE VAN DER RUIT¹

DERDE DRUK

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA - DELFT

HOOFDSTUK I.

Een middag, waarin alles verkeerd ging.

„Ksst, ksst, kom dan maar ezeltje, kòm dan maar, beest, kòm dan!”

Dirk verloor haast zijn evenwicht, zo ver leunde hij over het hek heen. Zijn laarzen klemden stevig tussen de groene latten, en met de ene hand leunde hij op Joops schouder.

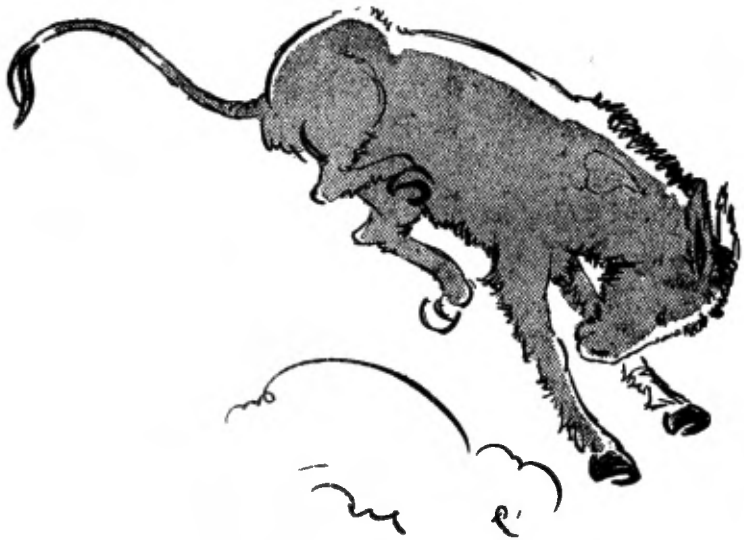
„Kom dan, kòm dan!”

De twee jongens naast hem keken in spanning toe hoe de oude, dikke ezels langzaam en statig het grasveld overwandelde, naar de plaats, waar zij stonden. „Daar heb je 'm, Dirk!” juichte Gerard, van louter plezier Dirk in zijn dikke kuit knijpend. Nijdig trapte Dirk achteruit. „Zèg, als je nou wilt, dat ik aan de andere kant terecht kom, dan zeg je 't maar! Ga jij hier anders staan!”

„Nou,” begon Gerard verongelijkt, „ik wou best, maar natuurlijk moest jij, en ik had toch eigenlijk 't plan gemaakt”

„Stil nou, zeg,” fluisterde Joop, die al die tijd den ezels niet uit 't oog had verloren, „daar heb je 'm.”

Ineens waren ze stil. Joop had een verfrommeld papier uit zijn zak gehaald, dat hij behoedzaam op de weg legde. „Vier heb ik er, jô,” fluisterde hij, terwijl hij neerknielde en zijn buit in de hoogte hield, „twee uit het asbakje van den meester, en twee onderweg gevonden, tof jô!”

De ezel maakte de malste sprongen.

„Nou,” kommandeerde Dirk zachtjes, „jij geeft ze aan, Gerard houdt m'n benen vast, en jullie kijken allebei goed of je Zwaan niet ziet. Kijk uit je doppen hoor, hij kan ieder ogenblik achter de oranjerie vandaan schieten!”

De ezel was nu vlak bij en staarde met zijn goedige domme ogen de drie jongens aan. „Geef op jô! Ziezo, nou kan je roken, ezeltje!”

Met een vlugge beweging had Dirk in elk der wijde neusgaten een stompje sigaret geduwd en liet zich schaterend van 't lachen op de weg vallen.

Snuivend en proestend rende de arme ezel het grasveld over, terwijl hij de malste sprongen maakte.

„Kijk 'm, kijk 'm,” schreeuwde Gerard uitgelaten, „net een nijlpaard uit Artis, jô, en hij krijgt ze d'r nooit uit!”

Als drie wildemannen dansten ze over de weg, alle voorzichtigheid vergetend. De ezel sprong nu als 't ware om zijn eigen staart heen en balkte zo hard hij kon. Ineens stond Dirk stil, en even kwam er een onrustige trek op zijn rood rond jongensgezicht. „Hij zal er toch niks van krijgen, hè Gé?”

„Welnee,” schreeuwde Gerard, „ezels zijn zo taai, jô, zo taai als — als —”

„Zwaan, Zwaan!!” gilte opeens de angstige stem van Joop. Een seconde stonden ze alle drie stokstijf, en zagen hoe van achter de met stro bedekte oranjerie de lange gestalte van den tuinbaas zichtbaar werd. Toen zetten ze het op een lopen.

In een paar stappen was de lange Zwaan het grasveld over. Maar natuurlijk moest hij naar het hekje lopen, een eindje zijwaarts, en dat verschafte de jongens een flinke voorsprong. Hijgend holden ze over de smalle zandweg, Dirk voorop, als altijd de eerste. „Lopen,

jongens," stootte hij uit, „lopen, hij heeft nog niet gezien wie we zijn!"

Een kort poosje bleven ze voor, toen werd de afstand tussen hen en Zwaan steeds korter.

„Ik — kan — niet — meer," hijgde Joop, die de wind ving in zijn witte blouse, en als een schip met bolstaande zeilen er van langs schoot.

„Nog even," bemoedigde Dirk, „als we op 't bospad komen, is hij ons zó kwijt!" Maar 't was al te laat.

„Nou heb ik jullie gezien, mannetjes!" galmde de zware stem van Zwaan over de stille weg. „En je bent nog niet gelukkig! Joop de Nooy, Gerard Vink en Dirk van der Kluis, laat je moeder maar vast een bakkie thee zetten voor Zwaan, vanavond komt hij op buurvisite!"

Even liepen ze nog door, toen zagen ze, dat Zwaan de terugtocht had ondernomen. Ze minderden hun vaart en bleven nog even op een sukkeldrafje lopen, tot ze de kromming van het pad voorbij waren. Toen lieten ze zich tegen de berm langs de weg zakken.

„Mooi zo," zei Gerard kalm, „daar zijn we alvast bij." Joop lag buiten adem in het gras en hijgde als een karrepaard, maar Dirk was al weer opgestaan en trok een bedenkelijk gezicht. „Zal ik even op mijn nek krijgen, jô," begon hij benauwd.

„Nou ja," zei Gerard schouderophalend, „dan moet je maar niet meedoen, als je zo bang bent."

„Ik *ben* niet bang," verdedigde Dirk zich verontwaardigd, „net zo min als jij, maar . . ."

„Nou, wat?" informeerde Gerard, zich lui uittrekkend.

„Niks," zei Dirk snel, „maar nou ga ik naar huis. Gaan jullie mee?"

Zwijgend liepen ze naast elkaar. Alle pret was ineens weg. Bij de molen sloegen Gerard en Joop rechts af,

de weg naar 't dorp in. „Nou, ajuus,” zei Dirk kort.

Hij had nog een flink eindje voor de boeg. Dirks vader was tuinbaas op een grote villa, een goed kwartier van het dorp af, gelegen aan de drukke straatweg naar de stad. Elke dag moest Dirk de lange, eentonige achterweg naar 't dorp lopen, vier maal. 's Winters echter maar tweemaal, dan at hij zijn brood tussen de middag bij Opoë, in het kostershuisje naast de kerk. Maar nu was 't nog September, en de warme namiddagzon toverde door de bomen heen goudplekken op de stoffige weg.

Moe slenterde Dirk verder. Bah, wat was dat nou vervelend! En de middag was zo leuk begonnen.

's Middags, voor schooltijd al, was Gerard met zijn plan gekomen. „Zeg, we zullen een reuzemop hebben, om vier uur. Jij en Joop en ik gaan naar ‚Buitenrust’ op de Veldweg, weet je wel, waar lange Zwaan tuinbaas is?”

„Ja, ja,” had Dirk geknikt.

„Nou, en dan gaan we dien ezel, die altijd op 't grasveldje loopt, stompjes sigaret in z'n neus douwen! Dan zal je eens wat zien, jô!”

Natuurlijk was Dirk direct opgetogen geweest over het plan, zoals hij over ieder plan was, dat Gerard verzon. Gek, nu hij hier alleen op de stille zandweg liep, leek het lang zo leuk niet meer. Eigenlijk — ja, eigenlijk was het toch gemeen. Die ezel kon niets terugdoen. En 't zou wel geen lekker gevoel zijn, in ieder neusgat een sigarettenpeukje.

Toch moest hij weer even lachen om de malle sprongen, die het beest gemaakt had. Net een kat, die naar zijn staart hapt!

Ineens dacht hij weer aan Zwaan. Daar zou vanavond wat opzitten! Vader was streng op zulke dingen,

nou! Vader zei altijd: „Zèlf heb ik werk genoeg om die apen van jongens van het goed af te houden, ik wil niet, dat een ander van mijn jongens last heeft.”

Nou ja, daar had Vader wel gelijk aan. Verleden jaar hadden twee jongens uit het dorp de vergulde knoppen van het hek zwart gemaakt met pek, en toen was Vader bij de jongens thuis gaan praten erover. Maar dat was natuurlijk veel erger. Of — toch niet?

Zuchtend sukkelde Dirk verder. Vader zou het vast gemeen vinden, en het ergste was, dat Vader gelijk had. En natuurlijk zou Moeder zeggen, dat hij niet naar Gerard had moeten luisteren. Moeder hield niet van Gerard, en ze zei altijd, dat hij geen goed vriendje was. Maar hij kon toch zulke leuke plannen maken. Dirk vond hem eigenlijk den fijnsten jongen van de klas.

Hè, het was warm in de zon, gelukkig was hij er nu haast. Voor het huis was geen leven te bespeuren, de blinden waren dicht, en blakerden in de felle zonnegloed. Moeder zat natuurlijk achter, op het straatje.

Loom liep Dirk het hek door, langs de met dik klimop begroeide zijkant van het huis. Hij struikelde haast over Geurt, een van de arbeiders, die onder Vaders bestuur de uitgestrekte plaats in orde hielden. Geurt snoeide de rand van dwergheesters langs de oprijlaan en bij het horen van Dirks voetstappen op het grint richtte hij moeizaam de oude, kromme rug op.

„Zo Dikkie, braof veul kwaod 'edoan vanmiddag?”

Dirk grinnikte. „Midag Geurt, warm hé?” Maar de oude dove Geurt was al weer aan 't werk gegaan, en Dirk liep het geelbeklinkerde straatje op. Ja, Moeder zat op het bankje voor 't keukenraam, met een mand vol slaboontjes naast zich.

„Dag Moeder.”

„Dag Dirk.” Hij liep naar Moeder toe, en kuste haar

vlug even op de wang. Moeder nam hem scherp op. „Wat zie je er warm uit, jongen, hard gelopen?”

Hij knikte en bekeek met aandacht een reclamekaart, die naast Moeder op de bank lag. Hè, als Moeder nou maar niets ging vragen.

Even ging Moeder stil verder met haar werk, toen zei ze kalm: „Nog iets bijzonders gebeurd op school, Dirk?”

„Nee-ee,” weifelde hij, de kaart om en om draaiend. Zou hij 't eigenlijk maar niet vertellen? 't Moest tòch.

„Nou ja, op school niet, maar onderweg zijn we achterna gezeten door Zwaan, van Buitenrust.”

Hè gelukkig, 't was er uit. Met een hoogrode kleur stond hij nu voor Moeder, die hem ernstig aanzag. Hortend en stotend kwam het verhaal er uit. Moeder was kwaad, dat zag hij wel, haar gezicht werd hoe langer hoe bozer. Had hij toch maar niet naar Gé geluisterd.

„Vanavond komt Zwaan bij Vader,” besloot hij kleintjes, „en hij gaat naar De Nooy en Vink ook.”

Even was het stil. Dirk hoorde alleen het luide kakelen van de kippen op de bleek. Schuw keek hij Moeder aan. Wat zou Moeder wel zeggen?

Ze sprak eerst niet, en had haar werk weer opgenomen. Eindelijk zei ze ernstig: „Vader zal wel blij zijn met zo'n dapperen zoon, denk je ook niet?”

Dirk zei niets terug. Toen ging Moeder verder: „'t Is natuurlijk weer het oude liedje. Jongen, jongen, zal jij dan nooit eens leren om te denken voor je iets begint? Dat onbesuisde hoofd van jou, Dirk, zal je nog eens in grote moeilijkheden brengen. Als je eerst gedacht hadt, zou je 't niet gedaan hebben, wel?”

Snel schudde Dirk het hoofd. „Onderweg naar huis vond ik het al gemeen —” haperde hij schuldbewust.

„Juist,” zei Moeder ernstig, „en daar ben ik ook blij om. Maar toen was het al te laat. Als Vader straks thuis komt, moet je hem de hele geschiedenis vertellen. Je mag nu niet gaan spelen natuurlijk, om de hoek van de schuur staat een emmer aardappels, die kan je gaan schillen, voor morgen.”

„Ja Moeder,” zei Dirk onderworpen. Snel verdween hij door de schuurdeur. Aardappels schillen — met dat mooie weer! Maar er was niets aan te doen; als Moeder het zei, moest 't gebeuren.

Even stak hij zijn hoofd om de schuurdeur. „'k Mag toch wel op 't straatje zitten, hè Moeder?”

Gelukkig, Moeder knikte van ja. Hij bracht de emmer op een beschut plekje, onder de pruimeboom, en sleepte er een oude stoel uit de schuur en een stoof naar toe.

Mistroostig keek hij in de emmer. Mooi zo, daar was hij 't eerste half uur nog niet klaar mee. Maar misschien zou Hein hem wel meehelpen, als hij straks uit de tuin kwam, Hein had hem al meer dan eens door een straf-taak heengeholpen.

Moeder was nu naar binnen gegaan, Dirk hoorde haar aan de pomp bezig. Vervelend, dat Moeder nu kwaad was. En Vader — straks. Hij zuchtte en stompte met het mes de stukken klei van een grote aardappel af. Hè, wat waren het er veel! Zou Gerard óók al straf hebben, en Joop? 't Was toch een gek gezicht geweest, die ezel! Maar vanavond kwam Zwaan, en hij zou alles nog wel erger maken ook. Als die nu maar goed laat kwam, dan zou *hij* tenminste al op bed liggen. Enfin, hij zou vanavond tòch wel vroeger naar bed moeten dan anders. En hij had net zo fijn willen gaan kijken bij de vijver, die waren Aart en Kees aan 't uitbaggeren. Jonker Theo zou er ook wel zijn, misschien had hij wel even mogen

fietsen van hem. Dat kon nu allemaal niet, door Zwaan. Of eigenlijk, nou ja, eigenlijk was het Zwaan z'n schuld niet, natuurlijk.

Ting ting, klonk een fietsbel achter het huis. Zwaan al? O nee, 't was Machteld maar, die uit school kwam. Met een zwaai schoot Machteld de hoek om en stapte vlak voor de keukendeur af. Haar lange, blonde vlechten zwierden achter haar aan. Hè, als Machteld nou maar niets zei, ze kon zo plagen.

„Dàg Moe,” galmde haar stem de open keukendeur in. Toen viel haar oog op Dirk, de stoel en de emmer. „Wàt nou, heer Diederik!” Haar wenkbrauwen gingen van verbazing de hoogte in. „Piepers jassen op deze schóne namiddag? Wat heeft heer Diederik op zijn kerfstok?”

Ze had haar fiets in de schuur gereden en stond nu voor hem, met een lachend gezicht.

„Och meid, niks,” bromde Dirk nijdig, zonder op te zien.

„Poeh, wat een gezicht,” lachte Machteld plagend, terwijl ze met haar schooltas onder de arm de deur inliep. Even later hoorde Dirk haar zingend de trap opstormen. Ja, zij kon makkelijk zingen, ze had hem liever mogen helpen. Maar natuurlijk was ze bang om haar jongedameshandjes vuil te maken, die nuf. Vader had pas nog gezegd, dat ze zo verwaand werd, nu ze op de Huishoudschool ging.

Kwaad keek Dirk naar boven, waar door het openstaande raam plagend-duidelijk klonk:

„Dirrikie moet piepers jassen, hi-ha-ho!

Als-tie dan geen piepers jast, huilt ie zo!!”

Net doen of hij niets hoorde. Met een nadenkend gezicht keek Dirk door de struiken heen naar de rijweg, waar twee boeren stonden te praten. Maar ter-

gend klonk het weer van boven:
„Dirrekie moet piepers jassen,
hi-ha-ho!”

Machteld hing nu uit 't raam, haar vlechten met de vuurrode strikken bengelden langs het kozijn. Dirk schildte onverstoord verder, maar zijn lippen waren stijf op elkaar geklemd. Ineens klonk Moeders stem waarschuwend uit de keuken: „Machteld, houd op met dat geplaag!” Het gezang verstomde en Dirk keek triomfantelijk naar boven. „Lekker!” zei hij zachtjes. Machteld bleef even staan. Toen vormde ze heel duidelijk, zonder spreken, met haar mond de woorden „piepers jassen” en maakte er dwaze gebaren bij

met haar lange armen. Dat was te veel! Woedend bukte Dirk zich, nam een aardappel op, en mikte die door het open raam.

Rinkinking! Snel was Machteld weggedoken, maar de aardappel vloog de kamer in. Het geluid bracht Dirk ineens tot bedaren. O, wat zou het zijn! Machteld was de kamer ingelopen. Angstig keek Dirk naar boven, tot ze weer aan het raam terugkwam.

„'t Is de lamp,” zei ze zacht. Haar lachend gezicht keek nu heel bedrukt.

„Kapot?” fluisterde Dirk vrij overbodig.

„In gruiuzels,” knikte ze. Even grinnikte ze nog. „Toch lekker niet raak, Dikkie!” Toen hoorde Dirk boven de deur gaan, Moeder kwam er bij. Hij luisterde even, maar kon uit de verwarde stemmen niet veel wijs wor-

den. Nou ja, Machteld zou hem niet alleen de schuld geven, ze was eerlijk genoeg, als 't er op aan kwam! Met verwoede ijver viel hij op de aardappels aan.

Even later stond Moeder op het straatje, ze zag rood van kwaadheid. „Alla, vort!” zei ze, Dirk bij de arm pakkend en hem met aardappels en al in de schuur zettend, „nou heb ik genoeg van jou, onbesuisde driftkop! En er niet uit, voor ik je haal.”

* *

Heel stil lag Dirk in het tweepersoonsbed, op de opkamer, het bed, waar hij en Hein samen in sliepen. In huis was geen geluid, alleen het wekkertje naast hem tikte met vlugge, korte tikjes.

Wat zouden ze nu allemaal doen? Af en toe ving hij een enkel woord op, dat door

Mikte die door het open raam.

het open raam binnenkwam. Ze zaten op het straatje. Vader, Moeder, Hein en Machteld. Nu hoorde hij ritselen van Vaders krant, Vader las dus. En Machteld was zeker huiswerk aan 't maken aan 't tafeltje in de hut, hij had haar stem haast nog niet gehoord. Geen wonder, ze had natuurlijk een standje gehad van Vader.

Soms zeiden Hein en Vader wat tegen elkaar, en een keer las Vader iets voor uit de krant. O, nu hoorde hij kopjes rinkelen, Moeder was aan 't theeschenken. „Dank u, Moeder,” hoorde hij de zware stem van Hein zeggen. Toen was 't weer even stil.

In het kleine kamertje begon een vlieg te zoemen. Dirk volgde het beestje met zijn ogen, tot hij weer afgeleid werd door Moeders stem: „Machteld, haal het trommeltje met balletjes eens uit de keukenkast, links op de onderste plank.”

Hè, daar zaten ze nu gezellig, en hij lag hier maar alleen.

Toen Vader was thuisgekomen, hadden ze eerst gegeten, Moeder was een bordje met boterhammen in de schuur komen brengen, zonder spreken had ze het neergezet. En na het eten was Vader bij hem gekomen. Vader had ernstig gekeken, toen Dirk met zijn verhaal klaar was; hij was op de bank gaan zitten en had Dirk tussen zijn knieën genomen.

O, Vader kon je zó aankijken, dat je ineens voelde hoeveel verkeerde dingen je weer gedaan hadt. Lang had Vader gepraat, en aan 't eind had hij gezegd: „Door je drift maak je niet alleen Vader en Moeder bedroefd, maar bovenal den Heere, Die alles ziet.”

Onrustig woelde Dirk in zijn bed. Ja, alles was gekomen, omdat hij eerst niet nadacht eer hij iets deed. Het was ook zo moeilijk, de dingen waren zo gauw gedaan, eer je tijd hadt om na te denken. Over dien ezel

was Vader erg boos. „Ik wist niet, dat je zo laf was,” had Vader gezegd. Laf zijn — dat was iets heel ergs. Hein was nooit laf, die zou nooit een dier plagen. Maar als hij ook van tevoren gedacht had, zou hij het niet hebben gedaan.

Hoor, nu stond Hein op en liep de keuken in. Wat zou hij gaan doen? Even later klonken door de stille avond de tonen van een mondharmónica. Hè, dat was fijn, Hein kon prachtig spelen. Als hij niet zo vroeg naar bed was gestuurd, had hij gezellig bij Hein op de bank kunnen zitten —

Hoor, Hein ging versjes spelen. „’t Is plicht, dat ied’re jongen.” Vader neuride zachtjes mee, met zijn diepe basstem. Machteld hoorde hij niet, misschien was die ook al naar bed. Maar nee, ’t was pas half negen.

Hu, wat kreeg hij ’t warm. Zo, die deken weg, een laken alleen was genoeg.

Wat zou Hein nu gaan spelen? Dirk wist precies welke versjes hij kende. Even raden. „Op nu makkers, laat ons dwalen”? Nee, mis. Hein speelde nu „In ’t groene dal, in ’t stille dal.” Hè, mooi was dat, zo zacht en beverig. Zou hij het ook zo kunnen leren? Nou ja, als hij zo oud als Hein was misschien, Hein was al negentien haast, negen jaar ouder dan hij.

Nu zong Moeder ook zachtjes mee.

„Maak Gij, Heer, zo hoog, zo rein
in ons hart Uw woning.
Is dat hart niet veel te klein
voor zo’n groten Koning. —”

Hè, mooi. Wat had Vader ook weer gezegd? „Je maakt den Heere bedroefd, Die alles ziet.” Dat was

heel erg, als je den Heere bedroefd maakte. Dan kon Hij natuurlijk niet in je hart wonen. En als de Heere niet in je hart woonde, dan kwam je niet in de hemel. O, dan kwam je niet in de hemel.

„Je moet vergeving vragen,” had Vader gezegd. Ja, dat had hij ook gedaan, voor hij naar bed ging. Maar was dat wel echt goed vergeving vragen geweest? Als je ècht vergeving vroeg, dan kreeg je die altijd, zei Vader.

Van buiten dreven de zachte harmonicatonen het venster in. „Ga niet alleen door 't leven, die last is u te zwaar.”

Dirk keek naar 't plafond. Kon hij nòg een keer vergeving vragen?

Toen vouwde hij zijn handen en sloot stijf zijn ogen.

„Lieve Heere, het spijt mij zo van den ezel en van Machteld, en van dat ik zo driftig ben geweest en vergeten heb om eerst te denken. Lieve Heere, maak, dat ik altijd eerst ga denken voor ik wat doe. Want het spijt me heel echt, vooral van den ezel, want die kon niks terugdoen, maar van Machteld ook heel erg. Heere, kan ik alstublieft nu nog in de hemel komen? Want — ik heb — er zo'n spijt — van —”

Toen Moeder een kwartier later kwam kijken, lag Dirk rustig te slapen, de handen nog gevouwen.

HOOFDSTUK II.

Dick maakt het weer goed.

De hele dag al regende het. 's Morgens, toen Dirk wakker was geworden, had hij al direct gevoeld, dat 't lang zo warm niet was als de vorige dag. En toen hij klaar in de keuken verscheen, zei Moeder: „'t Weer is ineens omgeslagen, kinderen, we krijgen herfst.”

Vader en Hein waren al weg, 's morgens ontbeten ze altijd maar met z'n drieën. Terwijl Moeder de boterhammen sneed, keek Dirk door het horretje naar buiten, waar de regen in straaltjes op de gele stenen van 't plaatsje kletterde. Hè, 't was binnen beter dan buiten. Hij ging op de bank voor 't raam zitten en keek toe hoe Moeder de eieren uit het kokende water viste.

„Ziezo, dat is weer klaar,” zei Moeder, „schuif aan, Machteld.”

Machteld zat in het hoekje bij het aanrecht, de knieën hoog opgetrokken en de voeten op een sport van de stoel geplant. Ze murmelde onverstaanbare klanken en had haar oren met de vingers dichtgestopt.

„Kom,” maande Moeder, „ben je nou nog niet klaar met je lessen? Straks moet je weer vliegen om op tijd te komen.”

Ze zaten met z'n drieën om de grote keukentafel en aten van het heerlijke brood, dat Moeder altijd zelf bakte.

„Wat een weer,” pruttelde Machteld, „dat zal je nou altijd zien. Gisteren heb ik mijn fiets schoongemaakt.”

„Ga lopen,” stelde Dirk voor, „dan gaan we samen.”

„Ja zeker,” lachte ze, „k zal daar drie kwartier gaan lopen! Nee joggie, daar zijn mijn benen te goed voor.”

„Nou” begon Dirk, maar Moeder viel hem in de rede. „k Zou vanmiddag maar bij Opoe gaan eten, jongen, 't is een regentje voor de hele dag.”

Fijn, bij Opoe eten, dat was in een tijd niet gebeurd! Maar tegelijk dacht hij aan het plannetje, dat hij vanmorgen onder 't aankleden gemaakt had. Hoe moest dat dan gebeuren? Straks maar even aan Moeder vragen, als Machteld weg was.

Terwijl Machteld de trap opliep om haar schooltas te gaan inpakken, ging hij vlug Moeder achterna, die in de opkamer het bed afhaalde.

„Moeder,” begon hij verlegen, „ik dacht — ik wou — Vader zei, dat ik vandaag vergeving moest gaan vragen aan Zwaan. Maar nu wou ik zo graag wat hebben — wat meenemen voor — voor den ezel, ziet u, om het goed te maken.”

Hè, 't was er uit. Zou Moeder er om lachen? Nee, gelukkig niet. „Dat is een goed plan, Dikkie,” zei ze, „maar wat moet het zijn?”

Hij weifelde even. Wat zouden ezels graag lusten? Ineens dacht hij eraan, dat jonker Theo den ezel van de freule wel eens klontjes voerde. Dus die zou de ezel van Zwaan ook wel lekker vinden.

„Wat denkt u van klontjes, Moeder?” opperde hij.

„Best,” vond Moeder, „en dat komt mooi uit, in de keukenkast ligt nog een papieren zakje met 'n stuk of wat klontjes er in.”

„Fijn,” zei Dirk. Maar opeens betrok zijn gezicht. „Ik — ik had ze graag zelf willen betalen, Moeder, en zo is het niet echt van mij.”

Moeder wist er wel raad op. „Dan haal je wat geld

uit je spaarpot, Dirk, en dat doe je in 't zendingsbusje, dan heb jij ze echt zelf betaald."

„Hè ja," vond Dirk, meteen zijn spaarpot van 't kastje nemend, „hoeveel centen, Moeder?"

„Nou," bedacht Moeder lachend, „'t zal zowat een ons zijn, dat is dus zeven centen."

Dirk liep met zijn geld naar de kamer en liet de centen een voor een door de gleuf van 't rode busje vallen, dat naast de theetafel in de kamer hing. Hè, toch wel een beetje jammer, die zag hij nu nooit meer terug. Maar 't was nu toch voor de heidenen, in het verre land. Hè, hoe kon dat nou, nu gaf hij zeven centen aan de heidenen, èn zeven centen aan den ezel van Zwaan, en toch had hij er maar één keer zeven uit zijn spaarpot gehaald. Even denken. O ja, omdat Moeder de klontjes betaald had, natuurlijk. „Moeder," riep hij naar achteren, „nou bent u de klontjes kwijt, hindert dat niet?"

„Nee hoor," riep Moeder terug, „maar nu moet je opschieten, 't is tijd."

Even later liep hij op de natte weg. In zijn broekzak zat het papieren peperhuisje met klontjes. Iedere keer voelde hij er even aan, het was een dik knobbeltje op zijn been. „Niet mee spelen op school," had Moeder gezegd. Nee, natuurlijk niet. Als het maar niet nat werd. Maar nee, dat kon niet, dan zou het water eerst door zijn cape heen moeten, en dan nog door zijn broek.

Hè, wat regende het. Allemaal grote schuine stralen. Als je door je ooghaartjes keek, zag alles grijs. En wat was het stil op de weg, hij was nog niemand tegen gekomen. Je zou best met je ogen dicht kunnen lopen. Even proberen.

Wat gek, tien stappen had hij met zijn ogen dicht gelopen en nu zat hij helemaal aan de kant van de weg. Nee, dan maar weer open houden.

Zou hij tussen de middag naar Zwaan gaan, of om vier uur? Nee, om vier uur maar, dan had hij meer tijd. 't Was toch wel griezelig eigenlijk, Zwaan had zo'n groot rood gezicht, en zo'n lange baard. Maar Hein zei altijd, dat hij zo aardig was, „Zwaan is een knappe man in zijn vak,” zei Hein. Zou hij gisteren nog bij Vader zijn geweest? Moeder had er niets van gezegd. Misschien was hij 't wel vergeten. Als hij de klontjes zag, zou hij misschien niet zo kwaad meer zijn.

* *

Tussen de middag vertelde Dirk 't hele verhaal van Zwaan en den ezel aan Opa. Opa luisterde aandachtig, terwijl hij in de bijkeuken de koperen roeden van 't preekstoeltrapje poetste.

„Zo zo, m'n jongen,” kwam Opa's langzame stem, toen Dirk klaar was, „wie zijn kwaad herstelt doet een goed werk.”

„Ja Opa,” knikte Dirk ijverig. „En mag ik nou nog even in de kerk?”

Opa lachte. „Dat zou ik maar eens voor een ander keertje bewaren, m'n jongen, je moet over tien minuten al weer naar school. Kom morgenmiddag maar, dan kan je me gelijk wat helpen, 't moet alles een goede beurt hebben.”

„Hè ja, Opa!” Dirks ogen straalden. Fijn, morgen Opa helpen! Hij vertelde het vol trots die middag aan den meester op school. „Nou,” lachte meester Dubré, „dan mag je mijn bank wel extra afstoffen, hoor, ik zal er Zondag naar kijken.”

Dirk maakte die middag zó ingespannen zijn sommen dat hij bijna het bezoek aan Zwaan vergat. Maar toen om vier uur de schoolbel klonk, herinnerde hij 't zich weer. Gauw schoot hij weg, de jongens mochten eens gaan vragen waar hij naar toe moest! Vlug stapte hij

voort over de natte weg. Hè, wat een grote plassen, de mensen moesten een hele sloot overstappen om hun tuinhekjes te bereiken. Maar in elk geval regende 't nu niet meer. Als nu geen van de jongens hem maar bij Zwaan zag binnenstappen, dat zou vervelend zijn. Hij voelde nog eens in zijn broekzak. Ja, 't zakje zat er nog.

't Was toch een naar werkje, hoor. Voor 't grote hek van „Buitenrust” bleef hij stil staan. Links van de prachtige, witte villa stond, aan 't begin van de oprijlaan, het kleine tuinmanshuisje. 't Lag daar haast verscholen onder de zware beukebomen.

Weifelend bleef Dirk een poosje staan. Als Zwaan nu eens niet thuis was? Nou ja, hij zou wel in de tuin aan 't werk zijn, maar als hij nu net eens heel ver weg werkte die middag, helemaal achter op de plaats? Dan zou zijn huishoudster hem misschien niet eens willen roepen. Maar weer teruggaan dan?

Schoorvoetend liep Dirk het kleine zijhekje door, naar de achterkant van 't huis. Daar was niemand te zien. De keukendeur stond op een kier.

„Vollek!” riep Dirk, met een angstige-gedempte stem. Van binnen kwam nog geen geluid. Even wachten dan maar.

Om 't hoekje van de deur verscheen een dikke, grijze poes, Dirk durfde haar niet te aaien en bleef stokstijf staan. „Vollek!!!” riep hij nog eens, en nu wat harder.

„Is daar iemand?” vroeg een oude-vrouwenstem van binnen. Meteen verscheen de huishoudster van Zwaan aan de deur, haar hand stak nog in een grijs wollen sok, die ze aan 't stoppen was. Even nam ze Dirk goed op, toen vroeg ze vriendelijk: „Wat had je gewild, jongetje?”

Dirk raapte al zijn moed bij elkaar. „Mag ik alstu-

blijft Zwaan even spreken, juffrouw?" vroeg hij beleefd.

„Kom d'r in, kom d'r in," nodigde de vrouw, terwijl ze de keuken weer in schommelde. Dirk volgde haar. Hè, tot zover ging 't tenminste goed.

„Hij is net boven," lichtte de oude vrouw in, terwijl ze met haar stopnaald naar 't plafond wees, „hij is z'n eigen aan 't verkleed, want hij kwam dóórwaternat uit de tuin."

„O ja," knikte Dirk, terwijl hij op 't puntje van de stoel ging zitten, die de oude vrouw hem gaf. Zelf ging ze weer aan haar werk.

Dirk keek eens in 't rond. Haast net zo'n keuken als thuis, maar deze was veel donkerder geschilderd. In een bamboekooi voor het raam sprong een kanariepietje heen en weer en floot hoge, schelle geluidjes. De dikke poes was op tafel gaan zitten en dommelde rustig op het bruingeblokte zeiltje.

„Van wie ben je d'r eentje?" begon de oude vrouw te praten.

„Van Van der Kluis," zei Dirk, nu wat vrijmoediger. „Vader is tuinbaas op Rozenheuvel."

„Kluis, Kluis —" praatte de oude vrouw nadenkend. „O, dan is je moeder Anna van koster Doorn."

„Ja," zei Dirk trots, „dat is mijn Opa, morgenmiddag mag ik hem helpen de kerk schoonmaken."

„Zo, zo," ging ze verder, „ik kan je moeder nog voor me halen van zó'n kind af." Haar rimpelige bruine hand wees een meter van de grond af. „Ja, ja," zuchtte ze, „dat is al lang geleden, ja, ja."

Dirk keek eens naar boven, waar hij gestommel hoorde. Zwaan bleef lang weg. Hij begon op zijn stoel te draaien en maakte daardoor de dikke poes wakker, die hem met haar groene ogen strak ging aankijken.

Gauw trok hij een lelijk gezicht terug, maar toen de oude vrouw een beweging maakte om op te staan, keek hij weer netjes voor zich.

„'k Zal maar eens gaan kijken waar hij blijft,” mompelde ze. Even later hoorde Dirk haar roepen, onder aan de trap. „Baas, baas, daar is een jongetje voor je.” Eer ze nog in de keuken terug was, hoorde Dirk, dat Zwaan de trap afkwam.

Gauw ging hij rechtop zitten. O, wat moest hij nu zeggen? Alles, wat hij onderweg bedacht had, was hij weer vergeten. Benauwd klemde hij onder de cape zijn handen in elkaar. O, o, wat moest hij zeggen, hij wist ineens niets meer.

„Wel, jongeman?” klonk ineens de zware stem van Zwaan in de deuropening. Snel keek Dirk op, groot en fors stond Zwaan daar in zijn hemdsmouwen, zijn pantoffels in de hand.

„Ik —” wou hij beginnen. Maar Zwaan viel hem in de rede. „Jij bent datzelfde joggie van gisteren, Dirk van der Kluis, waar of niet?” Hij ging in zijn leuningstoel zitten en trok gebukt zijn pantoffels aan. „Zo, zo, jij bent datzelfde joggie dat gisteren — —”

„Ja baas,” zei Dirk snel, „daar — daar kwam ik juist voor.”

„O,” zei Zwaan ernstig, „en nu kom je zeker om mijn neus met sigarenpeukjes te vullen?”

„Nee baas,” stamelde Dirk verlegen. „Ik — ik wou juist zeggen, dat ik er zo'n spijt van heb, enne — ik zal 't ècht nooit meer doen. En nou kom ik vergeving vragen.”

„Vergeving vragen, vergeving vragen,” bromde Zwaan in zijn baard. „Jawel, dat kennen we, en morgen wéér doen, hè?”

„Nee baas, ècht niet,” begon Dirk angstig, maar toen

hij de tintellichtjes in Zwaans ogen zag, hield hij verlegen stil. Zwaan schaterde van 't lachen en sloeg met zijn hand op tafel.

„Nou, jij bent me d'r eentje, hoor! Eerst een wandelende asbak van mijn ezel maken, en dan komt hij nog vergeving vragen! Wat denk jij ervan, tante Jaantje, zou ik het doen of niet?”

„'k Zou het maar doen, baas,” bemoedigde de oude vrouw, over haar bril heen lachend naar Dirk kijkend, „hij heeft echt berouw, dat zie ik wel.”

„Ja, ja,” knikte Dirk. En plotseling, aan 't zakje denkend: „Ik heb wat voor hem meegebracht, baas.”

Met een rood gezicht haalde hij het zakje te voorschijn en legde het voor Zwaan op tafel. Die nam het op, en bekeek het aan alle kanten, met een verwonderd gezicht. „Wat moet daarmee?” Vragend hield hij 't zakje in de hoogte.

„'t Is voor hem, voor den ezel, baas, om 't goed te maken,” verduidelijkte Dirk met een kleur als vuur.

Zwaan maakte het zakje open en keek naar de inhoud.

„Ha, ha, die is goed,” schaterde hij, op zijn knieën slaande van pret, „jij bent nog eens een ventje! Grauw krijgt zijn benauwde ogenblikken prachtig vergoed! En nou wou je ze zeker zelf nog gaan geven ook?”

„Alstublieft baas,” zei Dirk verlicht. Hè, gelukkig dat Zwaan niet boos was.

„Nou, ga dan maar mee.” Zwaan stond op en pakte zijn pet van de haak. „En tante Jaantje, schenk jij ondertussen voor die jonge borst een glaasje limonade in.”

Met een kleur van plezier volgde Dirk Zwaan naar de stal, die achter de grote oranjerie lag. Wat was het daar warm! Toen zijn ogen even aan het halfdonker gewend waren, zag hij Grauw staan, tussen twee lage houten beschotten.

„Nou,” zei Zwaan, „ga nou je gang maar.”

Dirk aaide den ezels even over zijn rug. Langzaam keek het dier op, met zijn goedge domme ogen, en duwde de kop in Dirks richting.

Dirk legde een klontje op zijn vlakke hand, en hield dat dicht bij. Snel kwam de lange, leerachtige tong te voorschijn, en wèg was het klontje. Hè, Dirk trok even zijn hand terug, wat voelde dat rasperig.

Zes keer herhaalde hij het spelletje, toen was het zakje leeg. Zwaan had lachend toe staan kijken.

„Nou,” zei hij, Grauw op de rug kloppend, „jij zult wel denken, dat 't Zondag is vandaag, ouwe jongen.”

Toen Dirk weer in de grote keuken terug kwam, stond er op 't glimmende zeiltje een glas limonade te wachten. Hè, dat was fijn. Met kleine slokjes genoot hij er van, terwijl Zwaan met de tabakspot tussen zijn knieën een pijpje stopte.

„Ja, ja,” zei Zwaan peinzend, „dat is al heel wat jaren geleden, dat ik met Anna Doorn op school ging. 'k Herinner me nog heel goed, dat we samen in een sleetje van de kerkheuvel afgleden in de strenge winter van '90.”

Dirk luisterde met aandacht. Verbeeld je, Moeder en Zwaan samen in een sleetje! Hij moest er om lachen. „Was Vader daar dan niet bij?” vroeg hij.

„Nee,” lachte Zwaan, „je weet toch wel, dat je vader hier niet woonde, toen hij klein was, hij komt toch uit 't Gelderse.”

„O ja,” zei Dirk knikkend. Meteen stond hij op, het glas was leeg. „Nou ga ik naar huis, baas,” zei hij, zijn hand naar Zwaan uitstekend.

„Zo, ga je weer?” zei Zwaan. „Nou, als je zin hebt, mag je nog eens terugkomen, nietwaar tante Jaantje? En de complimenten aan Vader en Moeder. Enne — wat ik zeggen wou, geen ezels meer plagen, hoor!”

„Nee baas,” zei Dirk een beetje bedremmeld. De oude vrouw had een trommeltje uit de kast gehaald. „Hier jongetje, dat is voor onderweg, een bitterkoekje voor de weigheid.”

„Dank u, dag juffrouw.”

Even later liep Dirk weer op de straatweg. Hè, wat was alles goed gegaan. Moeder zou wel nieuwsgierig zijn om het te horen. Hij moest vooral niet vergeten de complimenten van Zwaan te doen, aan Vader ook.

Kijk, nu kwam de zon nog even door. En daar heel ver weg, over de weilanden, zag de hemel zo prachtig rood. „Avondrood, morgen water in de sloot,” zei Vader altijd. Dus morgen zou 't wel weer regenen. O, maar dat hinderde niet, hij mocht toch naar Opa, om te helpen. Fijn, dat was hij haast vergeten, door al die nieuwe dingen bij Zwaan. Dus morgen was 't weer een prettige dag, 's morgens 't laatste uur vertellen op school, en dan naar Opa en Opoe.

Kijk, toen hij gisteren hier op 't zelfde plekje liep, was alles zo akelig geweest, en nu, nu was alles even fijn. Alles was weer goed geworden. Fluitend ging Dirk het hekje in.

HOOFDSTUK III.

Wat meester vertelde.

„Kinderen,” zei meester Dubré ernstig, „het zal deze keer geen gewone vertelling worden.”

Verwonderd keken de kinderen hem aan. Wat was er? De hele morgen al had meester zo ernstig gekeken, onder de taaloefeningen had hij een tijdlang stil aan het tafeltje gezeten, met de hand onder 't hoofd. Hij had niet eens gemerkt, dat Gerard Vink en Jitse IJmenga samen aan 't gekheid maken waren over een dode vlieg, die tegen 't raam zat.

„Hè meester, vertelt u dan niet verder aan 't verhaal van de vorige week?” riep Dina Beek teleurgesteld. Maar meester schudde het hoofd. „Nee kinderen, ik heb iets met jullie te bespreken.”

De ergste belhamels van de klas keken elkaar eens aan. Was er een of ander ondeugend stukje aan 't licht gekomen? Zelfs Dirk dacht even met ongerustheid aan Zwaan. Maar neen, dat kon toch niet.

Meester was aan 't tafeltje gaan zitten en wachtte op stilte. Toen haalde hij een brief uit zijn zak en legde die voor zich. Het was nu heel stil in de klas, en vol afwachting waren alle ogen op hem gericht.

„Jongens en meisjes,” begon meester Dubré, „jaren geleden, toen ik nog op de kweekschool was, had ik een vriend. We deden tegelijk eindexamen, en juist toen ik een benoeming aan deze school kreeg, werd mijn vriend benoemd in een klein dorpje aan de Oostgrens

van Drente. Een paar malen hebben we brieven gewisseld, doch sinds een jaar heb ik niets meer van mijn vriend gehoord. Maar nu gisterenavond heb ik een brief van hem ontvangen, die mij heel treurig heeft gemaakt."

Meester hield de brief in de hoogte, en vervolgde toen: „Jullie weten natuurlijk allemaal wel waar Drente ligt, en jullie weten ook, dat de bevolking daar maar een armoedig bestaan heeft, in de arme veendorpen tenminste. Misschien zijn er wel onder jullie, die thuis hebben horen praten over de treurige toestanden, die daar heersen. De oogst is mislukt, de fabrieken moesten steeds meer mensen ontslaan. Ik had in de couranten daar wel over gelezen, maar dat het zó erg was, neen, dat wist ik niet. Nu zal ik jullie eens een klein gedeelte uit die brief voorlezen."

Meester vouwde de brief open, en las: „Deze week bezocht ik de ouders van een ziek leerlingetje. Ze woonden een half uur buiten het dorp, in een hut van pluggen, zó laag, dat ik in de enige kamer, die het hutje bevatte, nog niet rechtop kon staan. Het zieke meisje, dat leed aan een lichte, hoewel toch besmettelijke ziekte, lag in een hoek van 't vertrek op een dunne matras. De vader was uit om werk te zoeken, de moeder zat aan tafel met een wanhopig gezicht. Vijf of zes kinderen, allen kleiner dan mijn zieke leerling, krioelden door elkaar in de kleine ruimte, het regenwater belette ze buiten te spelen. Het zal je ongelooflijk klinken wat de vrouw mij vertelde. Er was niets geen voedsel meer in huis, ze sliepen allen op de planken, daar het zieke meisje het enige bed in gebruik had. De kinderen hadden bijna geen onderkleden meer, van kousen of klompen was al lang geen sprake meer geweest. En de toestand, die ik nu beschrijf, heerst niet in één, maar in honderden hutten in ons arm land."

Meester zweeg even. De gezichten waren allemaal ernstig gaan staan. Langzaam vouwde meester de brief dicht. Toen zei hij: „Er staan nog veel meer dingen in, maar die kan ik jullie niet voorlezen. Alleen moet ik jullie nog vertellen wat mijn vriend aan het eind van zijn brief schrijft. Daar vertelt hij van een ander bezoek in een arme heidehut. En hij voegt erbij: „Het ergste van alles is, dat de meesten van die mensen zonder God leven, dat ze Zijn naam enkel gebruiken in hun vloeken, dat ze Hem nooit hebben leren kennen als hun Hemel-
sen Vader, Die alle dingen regeert. Aan alles hebben ze gebrek, maar het meest aan Jezus — —”

Meester borg de brief weer in zijn portefeuille, en vervolgde: „Kinderen, wij kunnen ons haast niet begrijpen hoe het daar in die arme streek is. Wij, die allemaal in een behoorlijk huis wonen, op tijd onze boterham krijgen, nette kleren dragen. Bovenal, wij die elke dag van den Heere Jezus mogen horen. En moet dat daar nu zo maar blijven, kunnen we daar helemaal niets aan doen?”

Even bleef het stil in de klas. Toen zei een meisje aarzelend: „Allemaal geld meebrengen van thuis, meester?”

Meester Dubré knikte. „Ja Lien, dat is al heel wat. Nog meer?”

„Kleren,” riep er een. „En klompen, en kousen, en — —”

„Prachtig,” vond meester, „maar vergeten we niet allemaal iets, iets wat juist van het allergrootste belang is?”

Even keek meester zijn klas aan. Toen zei Dirk van der Kluis haast fluisterend: „Voor ze bidden, meester?”

„Juist,” knikte meester, „en dat is iets, wat we allemaal kunnen doen, en wat we vooral niet moeten ver-

geten. „Bidt en werkt,‘ staat er, en dat zullen we ook gaan doen. En luister jullie nu eens goed, ik heb een plan gemaakt. We gaan allemaal vragen, bij Vader en Moeder, ooms en tantes, kennissen en vrienden, bij iedereen, die we kennen, of ze iets kunnen missen voor die arme mensen van de Drentse heide. Alles mogen jullie bij mij brengen, kleren, schoenen, klompen, geld enz. Vooral ook oude dekens, wollen dassen, winterjassen of mantels. Want jullie begrijpen wel, dat de winter daar met vrees tegemoet wordt gezien. En als we nu allemaal heel goed ons best doen kan ik volgende week een heel grote kist naar Drente sturen. Of misschien wel twee, drie kisten vol, ja, wie weet moet ik geen aparte wagon van de trein afhuren! Wat zou dat prachtig zijn, kinderen!”

Nog een poosje vertelde meester Dubré van de nood in de Drentse hutten en allemaal luisterden ze gespannen. Toen ging de schoolbel, en verlieten de kinderen de school, met het voornemen hun vrije middag nu eens extra goed te besteden. Prachtig, dat het net Woensdag was!

„Dag Opoe!” riep Dirk, de achterdeur van het kostershuisje openduwend. „Opoe, hoor eens!”

Terwijl Opoe bij 't fornuis de pap roerde, vertelde Dirk alles, wat meester die morgen gezegd had. Opoe luisterde aandachtig, en toen Opa uit de bijkeuken te voorschijn kwam, begon Dirk nog eens overnieuw.

„Wel wel,” vond Opa, „dat is een prachtig plan van meester, jongen, en ik hoop maar, dat je flink je best zult doen, wat jij Moeder?”

Opoe stond nog in gedachten verzonken, maar knikte Dirk vriendelijk toe. Toen zei ze: „Wacht, als 't eten opgedaan is, zal ik eens wat vertellen.”

Dirk hielp Opoe de schalen naar binnen dragen, en toen ze met hun drieën om de ronde tafel in de huiskamer zaten, drong hij vol ongeduld: „Toe Opoe, vertel nou!”

„Eerst bidden,” zei Opoe. En nadat Opa gebeden had, begon ze haar plan uit te leggen. „Kijk,” zei ze, „je weet wel, dat er op zolder zo’n grote zwartgeverfde kist staat. Daar zit van allerlei in, dat we niet meer gebruiken, en ik denk, dat er nog heel wat bij is, waar die arme mensen van de Drentse heide blij mee zouden zijn. Als ik de vaten heb omgewassen, zullen we met ons drieën maar eens boven gaan kijken, je zult zien, dat er nog heel wat te voorschijn komt.”

„Fijn Opoe,” riep Dirk met een blij gezicht, „en mag ik het dan allemaal naar meester brengen?”

„Dat spreekt vanzelf,” zei Opoe. „Maar ’t wordt een hele vracht hoor.”

„Maar nou eerst eten,” vermaande Opa. „Jullie laat ’t koud worden.”

Toen ze klaar waren, wipte Dirk van zijn stoel af, om Opa de Bijbel aan te geven, die altijd onder op ’t bloemtafeltje lag. Opa bladerde even en zette zijn leesbril op. Toen begon hij te lezen.

„Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen, die tot Zijn rechterhand zijn: „Komt gij, gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld; want Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij te eten gegeven, Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij te drinken gegeven, Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij geherbergd —”

Dirk luisterde eerbiedig. Opa kon prachtig lezen, net de voorlezer uit de kerk, vond hij. Eerst keek hij even naar Opa’s korte, witte baardje, dat bij ’t lezen steeds maar op en neer ging. Toen luisterde hij weer naar wat

Dirk hielp Opoe schalen dragen.

Opa las. Die Koning, dat was de Heere Jezus natuurlijk, dat begreep hij wel.

„Dirk,” zei Opa, zijn bril tussen de bijbel leggend, „weet je waarom Opa dit juist vandaag heeft gelezen?”

Dirk schuifelde even op zijn stoel heen en weer en zei toen verlegen: „Ja Opa.”

„Nou,” drong Opa aan, „vertel het dan eens.”

Dirk aarzelde even. Toen zei hij met een kleur: „Voor de mensen in Drente, en — en als we ze nou eten sturen en kleren en dekens, dan is het net eender alsof we het aan den Heere Jezus geven.”

„Juist,” zei Opa ernstig. „Als we wisten, dat de Heere Jezus honger leed, of armoede, dan zouden we ons heus wel haasten om Hem te helpen. En zo moeten we nu ook doen aan die arme mensen daar, begrijp je, m'n jongen?”

Dirk knikte. Hij was vol verlangen om te helpen en wachtte ongeduldig tot Opoe mee naar boven kon gaan.

Met z'n drieën gingen ze de steile zoldertrap op. Hè, daar was het donker. Maar Opoe wist toch alle dingen precies te liggen. Opa tilde het zware deksel van de kist, en samen begonnen ze uit te zoeken. Een voor een tilde Opoe de kledingstukken in de hoogte.

„Kijk, jouw oude winterjas, Vader, die kan er best bij. En dan hier twee dekkleden die we nooit gebruiken, een oude bontkraag, twee onderrokken, nog lekker warm, hoor.”

Het werd een hele stapel. Dirks ogen begonnen te glinsteren van plezier. Wat zou meester daar blij mee zijn! Er werd nog heel wat uit de oude kist opgediept, alle drie hadden ze hun armen vol, toen ze de zoldertrap afgingen. Terwijl Opoe thee schonk, maakte Opa, geknield op de grond, twee grote pakken van het goed. Dirk keek blij toe.

„Zie je wel,” praatte Opoe bij de theetafel, „’t is net zoals ik altijd zeg, wie wat bewaart heeft wat, en nou komt alles prachtig te pas.”

„Krek zo,” vond Opa. „Ik zal de pakken in de gang leggen, Dirk, die breng je, voor je naar huis gaat, naar meester toe. En nou nog even vlug een kopje thee, Moeder, en dan aan de slag. ’t Is ondertussen al bij halfdrie.”

„Ik mag toch helpen, hè Opa?” vroeg Dirk.

„Natuurlijk,” lachte Opa, „je moèt, want door jouw schuld ben ik vandaag zo laat.”

Achter Opa aan liep Dirk de kerk in. Wat was het daar stil, heel anders dan ’s Zondags. Onwillekeurig ging Dirk op zijn tenen lopen, en begon hij zachter te praten.

„Eerst de gordijnen dicht,” zei Opa, „anders wordt ’t hier zometeen veel te warm, met die zon.” Dirk probeerde bij de touwen te komen, maar ze zaten te hoog. Hij keek toe hoe Opa een voor een de grijslijnen gordijnen toeschoof. Hè, dat was jammer, nu was die mooie zonnestraal weg, die net op de preekstoel viel.

Opa deed zijn blauwe voorschoot aan en stroopte zijn mouwen op. „Ziezo,” zei hij, „nu maar eerst eens vegen.”

„En ik dan, Opa?” vroeg Dirk.

„Ja-a,” Opa dacht even na. „Wacht, breng jij al de stoven maar vast naar buiten, op het straatje, daar moeten ze afgeboend.”

Mooi, dat was een fijn werkje! Hij begon vooraan, bij de oude-vrouwenstoelen, daar stonden de meeste. Drie op elkaar stapelen, dan kan hij op de bovenste net z’n kin houden.

Het was stoffig tussen de stoelen en banken, de kerk had wel een beurt verdiend, vond Dirk. Hij schoot al op, een hele rij stoven stond al op het gele straatje.

Opa veegde maar door, die moest nog een heel stuk.

Dirk was nu bij hun eigen bank gekomen, en even ging hij op Moeders plaats zitten. Raar was dat, een kerk zonder mensen, net of de banken je aankeken.

„Opa,” riep hij ineens hard. Hij schrok van zijn eigen stem, 't leek wel of er van achter 't orgel iemand terugriep.

„Wat is er?” riep Opa terug, die heel achteraan bij de deur was.

„Komt Zwaan van Buitenrust hier ook in de kerk, Opa?”

„Nee jongen, Zwaan gaat nooit naar de kerk,” riep Opa terug, „maar zijn huishoudster wel, die zit op de rechterhoek van de vierde rij stoelen.”

Even liep Dirk er naar toe. Er lag een rood fluwelen kussen op de stoel, met grijze letters er op geborduurd: J. M.

„Hoe heet ze, Opa?” riep Dirk door de kerk heen.

„Vrouw de Musch,” klonk Opa's stem onduidelijk terug, want hij lag nu op zijn knieën te veggen. „Haar voornaam weet ik niet, hoor.”

„Ik wel,” riep Dirk triomfantelijk. „Jaantje heet ze, Zwaan zegt tante Jaantje tegen haar.”

Vlug liep hij naar Opa toe en vertelde hem van het bezoek aan Zwaan. Opa moest er om lachen. „Je haalt maar niet weer zulke dingen uit, hoor!”

Dirk ging verder met 't stoven dragen. Hè, hij werd er warm van. Buiten zongen de vogels, in de bomen op 't kerkplein, en de zon scheen door de kieren van 't gordijn. Ineens moest Dirk weer denken aan wat meester die ochtend verteld had. Fijn, dat Opa zo'n groot pak had gemaakt. En Moeder zou ook nog wel oude kleren hebben. Maar er moest geld òok zijn, had meester gezegd. Zou Moeder dat ook kunnen geven?

Dirk dacht even na. Ze waren drie weken geleden allemaal een dag uitgeweest, Vader, Moeder, Hein, Machteld en hij. Heel ver weg, naar IJmuiden, en daar

Dirk ging verder met stoven dragen.

hadden ze de zee gezien, en de grote sluizen. Dat was heel duur geweest, om met de trein en de boot mee te gaan, maar Moeder spaarde altijd 't hele jaar door op voor het vacantiereisje. Toen ze thuis kwamen, had Moeder gezegd: „Zo, nou is m'n hele spaarpot leeg!” Dus Moeder zou wel niet veel geld kunnen geven voor de arme Drentse mensen. En zijn eigen spaarpot, daar zat ook niet zo heel veel in. En toch — hij zou zo graag veel geld aan meester Dubré geven.

Peinzend liep Dirk de kerk door met de laatste stapel stoven. Op het straatje had Opoe een grote bak vol dampend zeepsop neergezet met een borstel erin.

„Opa,” zei Dirk ineens, „weet U geen manier om geld te verdienen?”

Verbaasd keek Opa op. „Wat nou, m'n jongen?” „Ja, ziet U,” legde Dirk uit, terwijl hij op zijn hurken ging zitten en toekeek hoe Opa de stoven afboende, „ik wou zo graag geld verdienen om aan meester te geven voor die arme mensen in Drente.”

... en toekeek hoe Opa de stoven afboende.

„Wel kom aan,” zei Opa, „dat vind ik een mooi plan. Maar daar moet ik eerst eens even over denken, m'n jongen.”

Stil bleef Dirk toekijken hoe Opa's oude, rimpelige handen in het water plasten. De stoven werden een voor een afgeboend, en in de zon te drogen gezet. Ze knapten mooi op van het zeepsopbad.

„Dirk,” zei Opa plotseling, „tel jij ze eens even voor me.” Verbaasd keek Dirk op. „Tellen, Opa? Waarom?”

„Dat zal je wel zien,” lachte Opa. „Tel jij maar!”

Dirk begon. Hij had rijen van acht gemaakt, dat was makkelijk dus. Zeven maal acht was zes en vijftig, twaalf stoven stonden er te drogen, dat was dus acht en zestig, en twee dobberden er in de tobbe. „Zeventig samen, Opa!”

„Mooi zo,” zei Opa. „Om al die stoven uit de kerk te dragen was een heel werkje, daar mag je wel wat mee verdienen. Ik betaal per vier stoven één cent. Reken dat nu eens vlug uit.”

Even rekende Dirk. „Zeventien en een halve cent, Opa!”

„Nou, daar maken we twee dubbeltjes van,” vond Opa. „Nu heb je vast een begin, hè jongen?”

Met een kleur van plezier borg Dirk de twee dubbeltjes in zijn zak. Opa ging even op een omgekeerde emmer zitten, om zijn pijp te stoppen.

„Ja m'n jongen,” zei hij peinzend, „toen ik zo oud was als jij hielp ik thuis al verdienen, zeven stuivers bracht ik elke week thuis.”

„Moest u dan niet naar school, Opa?” vroeg Dirk verbaasd.

„Jawel, dat moest ik ook, maar ik verdiende dat geld vóór schooltijd. Elke morgen om half zeven stond ik op de stoep bij bakker de Ruig, die woonde op de hoek

van de Hoofdstraat. Dan kreeg ik een kruiwagen mee, hoog opgestapeld met brood, dat moest naar de villa's gebracht worden, buiten het dorp."

„Gek,” vond Dirk, „brood op een kruiwagen!”

„Ja, dat was de oude tijd,” peinsde Opa. „Het viel 's winters niet mee, hoor, vooral niet als er sneeuw lag. Ik kan je nòg het plekje aanwijzen op de Bosweg, waar ik een keer op de grond ben gaan zitten huilen, omdat de kruiwagen niet verder wou. Ik moest het brood afgeven aan de keukendeuren, ik weet nog goed dat er op Veldzicht een oude, dikke keukenmeid was, waar ik 's winters altijd een glas warme melk van kreeg. Ja, dat is allemaal lang geleden, de tijd vliegt.”

Dirk zat met open mond te luisteren.

„Hè Opa, vertel er nog meer van,” drong hij aan.

„Nou,” glimlachte Opa, „'s Zaterdags bracht ik mijn zeven stuivers dan thuis, en een krentenbroodje, daar was mijn Moeder altijd mee in haar schik. Maar 't is een keer gebeurd, dat ik naar huis moest zònder geld en zònder broodje. Dat kwam zó. Je weet het hoge bruggetje hè, even voorbij de tol. Daar moest ik elke morgen overheen. Op een dag zag ik een doos in het water drijven. In mijn nieuwsgierigheid zou ik eens even gauw gaan kijken wat er in zat, en ik liet de kruiwagen op het bruggetje staan. Toen is hij aan 't rijden gegaan, en voor ik er bij was, lag hij met brood en al in 't water. Je begrijpt hoe ik schrok! De wagen was gauw genoeg weer op 't droge, maar 't brood viel niets meer aan te redden. Mijn baas was erg boos en wou die Zaterdag geen geld geven. Toen zat er thuis natuurlijk ook nog wat op!”

„Wat voor straf kreeg U, Opa?” vroeg Dirk nieuwsgierig.

Opa lachte. „Dat weet ik niet meer, hoor. 't Is al zo

lang geleden. Maar nu moet ik weer aan 't werk, jongen, anders komen we niet klaar."

Dirk drentelde de kerk weer eens in en dacht over 't verhaal van Opa na. Zeven stuivers elke week, dat was wel veel. Kon hij dat maar verdienen! Maar hoe? Misschien wist Hein wel iets, hij zou het vanavond wel eens vragen.

's Avonds, voor hij naar huis ging, bracht hij met Opa samen de twee pakken kleren naar meester Dubré. „Kom er even in, Doorn," nodigde meester vriendelijk. Maar daar wou Opa niet van horen. Dirk vond het wel jammer, juffrouw Dubré was altijd zo aardig. Met een reep chocolade in zijn zak voor onderweg stapte hij vlug de weg naar huis in, nagewuifd door Opa, die hem tot de tol had weggebracht.

HOOFDSTUK IV.

Jedereen helpt mee.

't Was Zaterdagmiddag. Fluitend, de pet scheef op 't hoofd, slenterde Dirk de tuin door. Hij verveelde zich.

Om twee uur, direct na 't eten, had hij gevraagd of hij naar 't dorp mocht om met Gerard en Evert Vink te gaan vissen. „Kan je begrijpen,” had Moeder gezegd, „als het met een ander was, zou ik er nog over denken, maar met die wilde jongens van Vink — neen hoor.”

Half boos was Dirk de tuin ingelopen. Hij mocht ook nooit eens wat! En nu liep hij in zichzelf te overleggen, wat hij met z'n vrije middag zou gaan aanvragen. Naar 't dorp gaan om te knikkeren? Nee, hij had eigenlijk niets geen zin om zo'n eind te gaan lopen. Bij Opa kon hij op Zaterdagmiddag ook niet terecht.

„Dirk, Dirk!”

Verrast keek hij op. Over het smalle grintpad kwam jonker Arthur aan, met zijn tenniskraket onder de arm. Vlug nam Dirk zijn pet af en liep naar den jonker toe. „Wat blijft U, jonker?”

„Heb je vrij vanmiddag?”

„Ja jonker.”

„Mooi zo, dan heb ik een werkje voor je.” De jonker haalde een zakdoek uit zijn zak en sloeg een oorworm van zijn witte flanellen broek. Geduldig bleef Dirk staan, zijn pet tussen de handen. „Eerbiedig wezen tegen mensen van 't Huis,” prentte Moeder hen altijd in.

„Als ze je wat vragen, beleefd antwoord geven, maar nooit uit jezelf beginnen met praten.”

De jonker borg zijn zakdoek weer weg. „Ik ga een partijtje tennissen met mijn vrienden, maar je vader zegt, dat hij geen van de jongens kan missen om ballen te rapen. Kan jij het soms doen?”

„Alstublieft jonker.”

„Kom dan maar mee.” Achter den jonker aan liep Dirk naar de tennisbaan. Dat was een meevallertje! Hij stond dikwijls achter de struiken te kijken als de jonkers of de freule tennisten, want natuurlijk mocht hij niet zo dichtbij komen, dat ze hem zouden kunnen zien. En nu ballen rapen, dat was fijn.

De jonker keerde zich om. „Kan je hard lopen, Dirk?”

„Ja jonker.”

„Mooi zo, dan moet je vanmiddag maar eens je best doen. Misschien schiet er dan nog wat voor je over.”

Dirk begon te lachen. „Dank U wel, jonker,” zei hij met een kleur.

„Ho ho,” lachte de jonker, „je hebt nog niets, en nu bedank je al! Maar we zullen eens zien.”

Op de tennisbaan wachtten de drie vrienden van den jonker al. Dirk ging op zijn post staan en keek goed uit. De ballen vlogen heen en weer; hij was maar pas bezig, toen hij al warm begon te worden.

Zouden ze lang spelen? Maar hij verdiende nu toch fijn geld. Hoeveel zou de jonker geven? Misschien wel een dubbeltje, en dan had hij met het geld van Opa al dertig cent. Moeder vond het een prachtig plan, dat hij geld wilde gaan verdienen voor de arme Drentse mensen. En ze had zelf een groot pak klaargemaakt, dat had Hein op de fiets naar 't dorp gebracht. „Mijn hele schuur staat al vol,” had meester vanmorgen gezegd, „ik dacht niet dat er zóveel

komen zou." Maandag zou meester alles gaan wegsturen.

„Opletten!" riep jonker Arthur. Dirk schrok ervan en holde met een kleur als vuur de bal achterna, die in een droge sloot was gevallen. „Uit je ogen kijken, hoor," bromde de jonker.

Hè, wat speelden ze lang. Nu begonnen ze in een vreemde taal tegen elkaar te praten. Met open mond luisterde Dirk toe. Wat zou het zijn, Frans of Engels? Duits kon het niet zijn, de Duitse kinderjuffrouw op het Huis praatte heel anders. Hij schrok, toen de jonker naar hem keek, en begon gauw de andere kant op te kijken.

De ballen vlogen weer door de lucht. Dirk rekte zich uit, om op de torenklok te kijken; hoe laat zou het zijn? Als het spel gauw uit was, kon hij misschien net nog Hein van zijn werk gaan halen, want Hein had hem beloofd, dat hij iets verzinnen zou voor de extra-kist. De extra-kist, dat was weer een nieuw plan van meester Dubré. „Kijk," had hij vanmorgen gezegd, „nu heb ik al veel pakken gehad van jullie. Maar er zijn altijd nog jongens en meisjes, die *meer* willen doen, die iets willen geven, wat ze echt zèlf gemaakt hebben, waar ze zelf aan gewerkt hebben. En nu komt het prachtig uit, dat er juist over een maand in Assen een grote bazar wordt gehouden, waarvan de opbrengst voor de Drentse kinderen is. Zullen wij nu eens maken, dat daar een kist vol mooie dingen heen gaat? We kunnen allemaal wel wat maken, de meisjes mooie handwerkjes, de jongens houtsnijwerk, getekende teksten enz. En dan moeten jullie aan je broers en zusjes ook maar wat vragen, iedereen mag meehelpen aan de extra-kist. Vóór 1 November stuur ik hem weg, dus dan moet alles binnen zijn."

Dirk had om twaalf uur direct aan Hein gevraagd of hij iets wist, en Hein had beloofd er over te zullen denken. Verlangend keek Dirk weer naar de klok. Halfvier

pas, dan had hij ook nog tijd genoeg, Hein kwam pas om vijf uur van zijn werk. Het leek wel, of er nooit een eind zou komen aan het tennissen. Zuchtend ging Dirk van het ene been op het andere staan, terwijl de vier spelers over iets aan 't beraadslagen waren. In de pruimeboom naast de tennisbaan begon een merel een liedje te fluiten, het trilde en kwetterde door de warme, zonnige middag. Soezerig keek Dirk toe en dacht aan de extra-kist en aan Hein.

Daar kwam jonker Arthur op hem toelopen. Ineens stond Dirk weer in de houding. „Ziezo,” zei de jonker, „je kunt gaan hoor. Breng de rakets en de ballen nog even in het tuinhuis.” Dirk pakte alles op en droeg het naar het groengeverfde tuinhuis. De jonker wandelde met zijn vrienden langzaam het grasveld over, druk pratend.

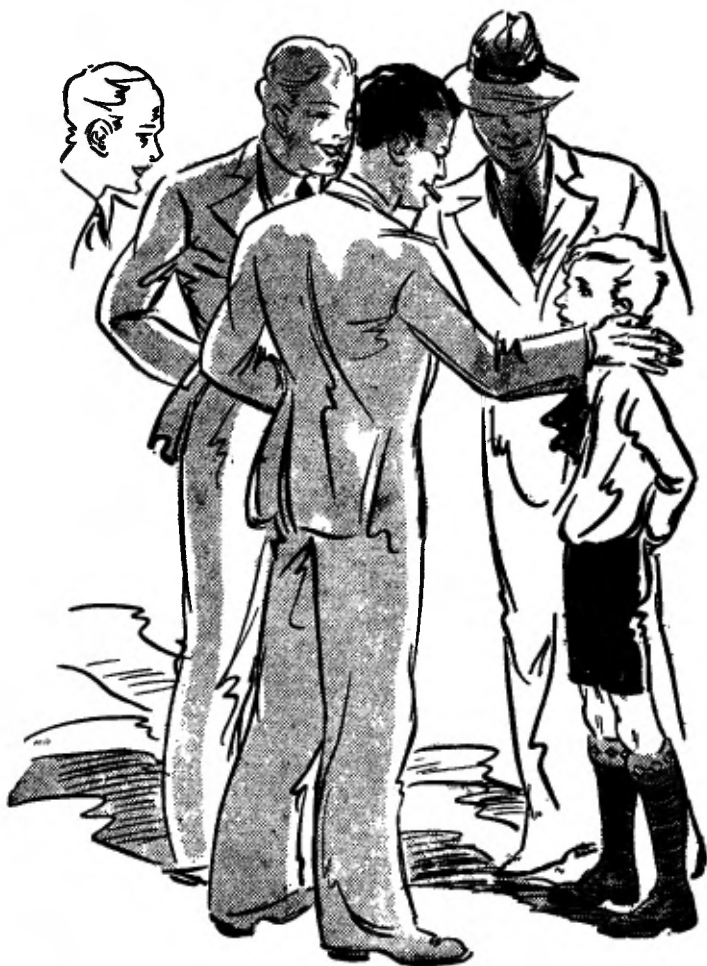
Aarzelend bleef Dirk staan. Zou de jonker het vergeten? Hij ging nog eens het tuinhuis in en morrelde wat aan de deur. Vragen mocht natuurlijk niet.

Ineens liep hij achter de vier jongens aan. Juist bleef jonker Arthur even staan, om een sigaret op te steken. „Alles is er in, jonker,” zei Dirk nadrukkelijk. De jonker zei iets tegen zijn vrienden, en alle vier begonnen ze te lachen. Dirk keek een beetje bedremmeld, maar bleef toch staan.

Toen haalde jonker Arthur zijn portemonnaie uit zijn zak. „Dat is waar ook,” zei hij lachend, „je krijgt nog wat van me. Eerst raden hoeveel ik je geven zal.”

Dirk werd vuurrood en bezon zich. Wat moest hij zeggen? Misschien zou de jonker een dubbeltje veel te veel vinden.

„Een stuiver, jonker,” zei hij eindelijk verlegen. De jonker begon te lachen. „De bescheidenheid zal beloond worden, hoor,” zei hij tegen zijn vrienden. En

Alle vier begonnen ze te lachen.

meteen voelde Dirk iets hard en koud in zijn hand.
„Een kwartje,” zei hij verrast. „Dank U wel, jonker!”
„En nou niet versnoepen,” vermaande de jonker lachend, maar in je spaarpot. Ruk nou maar uit.”

Als een pijl uit een boog schoot Dirk de dennenlaan in. Pas bij de vijver begon hij zachter te lopen. Een kwartje, een kwartje! Hij liet zich in het gras vallen en duikelde drie maal om van plezier. Toen bleef hij op zijn rug liggen en keek naar de wolken, die zachtjes voorbij drevén. Nu had hij al vijf en veertig cent, dat was nog een dubbeltje meer dan Opa vroeger in een week verdiende! Hè, lekker om zo op je rug te liggen uitrusten, hij was er moe van geworden.

Soezerig keek hij de lucht in. Zouden die wolken tegen de hemel aanzitten, of zouden ze gewoon in de lucht hangen?

Ineens voelde hij een natte hondensnuit in zijn gezicht. 't Was Pluut, de herdershond van de freule. Hij pakte de hond bij zijn voorpoten en samen rolden ze over het grasveldje. De hond rukte zich los en verdween met luid geblaf weer in het groene laantje.

Dirk zat nu helemaal aan de waterkant. De vijver lag stil in de zon, af en toe rimpelde het water even door een licht windje en klotste zachtjes tegen de oude zwarte schuit, die aan een paaltje gemeerd lag. Ineens viel Dirks aandacht op de schuit. Aart en Kees waren zeker nog niet klaargekomen met het uitbaggeren van de vijver, anders zouden ze die oude boot toch niet hier laten liggen, de Zondag over! Want voor vandaag zou er wel niet meer aan gewerkt worden.

Hij stond op en bekeek de boot. Even bekroop hem de lust er in te gaan, alleen maar om te schommelen. Maar dat zou niet kunnen, de bodem was helemaal vies en glibberig van de modder. Hij keek eens naar de

't Was Pluut, de herdershond.

berg zwarte bagger, die op het gras lag. Er was al heel wat uitgekomen!

Toen ontdekte hij, naast de hoop modder, twee grote, vetleren waterlaarzen op het gras. Meteen had hij ze al opgenomen. Aart en Kees hadden zeker hun baggerlaarzen vergeten. Ze zagen er vies uit, helemaal aangekorst van 't vuil. Maar van binnen waren ze toch wel schoon. Zou hij — — — ?

Dirk zat al op 't gras, en begon zijn ene schoen los te rijden. Maar ineens hield hij op. Misschien kon hij wel met schoenen en al er in, ze waren zo groot. Even proberen. Neen, het ging niet. Misschien zou het gaan, als hij het staande probeerde. Dirk ging staan, en terwijl hij met zijn ene hand tegen een boom steunde, wrong hij met horten en stoten zijn voeten in de zware baggerlaarzen.

Wat liep dat moeilijk! Wijdbeens strompelde hij over het glooiende grasveldje, naar de vijver toe. Even stak hij zijn ene laars in 't water, om de diepte te peilen. Dat viel toch niet mee, het leek ondieper dan het was.

Speurend keek hij even in 't rond. Ha, daar zag hij al iets! In de vijver mondde een smal slootje uit, dicht begroeid met waterplanten en bedekt met kroos. Dat zou wel niet zo diep zijn. Voorzichtig voelde Dirk even met zijn voet, en een oogenblik later stond hij er al midden in.

Plassend, met grote stappen, waadde hij het slootje door. Nou, hier mochten Aart en Kees ook wel eens aan 't uitbaggeren, zijn voeten zakten helemaal weg in de modder!

Grinnekend van plezier duwde hij de takken opzij, die weelderig over het water groeiden. Wat fijn ging het, en zijn voeten bleven kurkdroog. Het slootje werd wel iets dieper, maar toch kwam 't water nog niet tot zijn knieën.

In de takken klonk geritsel, een harige hondensnuit werd zichtbaar.

„Pluut, Pluut,” riep Dirk. De hond blafte en sprong met een plons in het water. Met zijn hand aan de halsband plaste Dirk verder. Nu was hij een ontdekkingsreiziger, Pluut was zijn wolfshond. Grote, wildstromende rivieren moest hij doorwaden, maar zijn trouwe hond wees hem de weg. „Nou stil zijn, Pluut,” fluisterde hij zachtjes. „Daar, achter dat bosje, zit de vijand. Als je blaft, zijn we verloren.”

Pluut trok en rukte zolang, tot Dirk hem los moest laten, en krabbelde tegen de kant op. Maar met een plons gleed hij weer terug, en deed het water hoog om Dirk heenspatten. Verschrikt voelde hij even aan zijn broek. Wel erg nat, maar nou ja, dat droogde wel.

Hè, nu was 't toch net of hij wat nats aan zijn voeten voelde. Zouden de laarzen niet helemaal waterdicht zijn? Eigenlijk moest hij maar weer terug gaan.

Hij keerde om en ging de richting van de vijver weer in. Wat zoog de grond, soms kon hij haast niet verder. En nu voelde hij duidelijk, dat zijn voeten nat waren. Hij krabbelde tegen de kant op en stond weer op 't gras. Nu maar gauw de laarzen uit.

Maar wat was dat? Hij werd rood van inspanning, trok nog eens uit alle macht. Neen, er was geen beweging in te krijgen. Benauwd keek hij in 't rond. Er was niemand te zien. Toen bekeek hij zijn handen, die vol modder zaten. Nog maar eens geprobeerd. Met een ruk schoot de ene laars halverwege uit, maar bleef toen steken.

Het zweet brak Dirk aan alle kanten uit. Hij ging op 't gras zitten, en dacht even na. Als er nu maar iemand langs kwam, die hem kon helpen. Maar 't was Zaterdag, en de tuin was verlaten.

„Vader!” riep hij hard. Er kwam geen antwoord. Als Vader al thuis was, kon hij hem ook onmogelijk horen. Neen, er zat niets anders op.

Nog eens probeerde hij uit alle macht te trekken, maar zijn voeten bleven waar ze waren. Toen strompelde hij langzaam de weg naar huis in. Bij iedere stap sijpelde het water in het grint. Diep ongelukkig hinkte Dirk verder, zich vasthoudend aan de bomen, tot hij bij huis was.

Op de bank achter 't huis zat Machteld en zoomde met nette, gelijke zoomsteekjes een babyjurkje, voor school. Ze neuriede er een liedje bij, en Vader, die zich in de keuken aan 't scheren was, bromde zachtjes mee.

Ineens keek Machteld op, er naderden vreemde, ongelijke voetstappen over 't grint. Ze pakte haar werk op en liep naar 't hekje.

„Oooooo!” 't Volgende ogenblik zat ze plat op de grond, op de gele steentjes.

„Hou me vast, hou me vast!” gierde ze, tussen twee schaterende lachbuien in. „O Vader, kom toch eens kijken!”

„Hou *mij* liever vast,” bromde Dirk met een nijdig gezicht. Dat Machteld nu net op de bank moest zitten! Hij bleef aan 't hekje staan, met die modderlaarzen durfde hij niet op het pasgeboende straatje.

„Toe meid, schreeuw niet zo, help me liever.” Machteld zat nog steeds te hiksnikken van 't lachen. „O Dikkie, 't is géén gezicht, 't is géén gezicht!”

In de keukendeur verscheen Vader, met een ingezeept gezicht. „Wat is er nou weer, maak toch niet altijd zo'n drukte,” bromde hij.

Toen zag hij Dirk staan. „Wat nou?” zei hij verbaasd. „Toe, spreek op jongen, wat heb je uitgevoerd?”

„Niks Vader,” zei Dirk ongelukkig. „Ik heb in de sloot gelopen met Aart z'n waterlaarzen aan, en nou willen ze niet meer uit.”

Vader stond nog altijd stomverwonderd, het scheermes in zijn hand. „'t Is mooi, dat moet ik zeggen,” zei hij eindelijk.

Uit het bovenraam klonk Moeders stem. „Wat is er aan de hand, Vader?”

„Niets Moeder,” riep Machteld plechtig terug. „'t Is alleen Aart maar, hij vraagt of U hem in de salon wilt laten!”

Even later was Moeder al beneden. „Kind, kind,” zei ze hoofdschuddend, „'t is met jou ook altijd wat, en zelden wat goeds. Hoe komt dat nou weer?”

Dirk was op het grint gaan zitten, en terwijl Vader zijn krachten op de laarzen probeerde, vertelde Dirk hoe het gekomen was.

„'k Deed het niet expres, Moeder,” verontschuldigde hij zich aan 't eind van zijn verhaal. „Nee, dat begrijp ik,” zei Moeder half-boos, „je hebt ze niet expres klem laten zitten. Hoe is 't, Vader, kan je ze uitkrijgen?”

„Stil,” zei Vader hij-

„Hou me vast,” gierde ze.

gend, „nog één ruk. Zet je schrap, jongen.” Dirk zette zich schrap, en hield met beide handen het hekje vast. Met een schok vloog de eerste laars uit, en de tweede volgde weldra.

„Kijk nou eens,” mopperde Moeder, „je kousen en schoenen kletsnat, en Vaders schone boezeroen vol modder. Kind, wat bezorg je me weer een last. Machteld, haal jij eens schone kousen uit de la van de linnenkast.”

Moeder verdween in de schuur met het natte boeltje, en Dirk ging onderworpen op de bank zitten, terwijl hij Vaders standje aanhoorde.

„Krijg ik nog een kopje thee, Moeder?” vroeg hij nederig.

„Nou, vooruit dan maar,” antwoordde Moeder, „maar verdiend heb je 't niet.”

Ineens herinnerde hij zich weer 't plan om Hein te gaan halen. „Vader,” riep hij naar de keuken, hoe laat is 't? Ik wou Hein gaan halen.”

„Dan mag je wel opschieten,” riep de stem van Vader terug. „'t Is al tien voor vijven.”

Meteen stond Dirk op. „Niet langs de vijver gaan, hoor,” plaagde Machteld. „Je ruikt net als een poldergast!”

„Dat kan niet,” begon Dirk zich te verdedigen, maar toen Moeder uit de schuur riep: „Ga jij nou maar,” verdween hij vlug in de richting van Eikestein, waar Hein werkte.

„Zo,” begroette Hein hem, „ik weet al wat voor je, hoor.”

„Ha, fijn!” zei Dirk opgetogen. „Vertel het eens gauw.”

Hein legde zijn plan uit. „Kijk,” zei hij, „ik dacht er ineens aan, dat jij op school van die mooie letters leert schrijven, hoe heet dat ook weer?”

„Rondschrift,” hielp Dirk.

„Juist, rondschrift. Als je nou eens mooi papier nam, van dat mooie dikke met een gekartelde rand, en je schreef heel netjes, met rode en blauwe inkt, een stuk uit de bijbel over. En dan nog een randje erom, of zoiets. Nou, wat denk je daarvan?”

„Ja,” riep Dirk opgetogen, „dàt doe ik! Zou ik het kunnen, Hein?”

„Nou,” vond Hein, „je hebt altijd mooie cijfers voor schoonschrijven hè, dus 't zal best gaan.”

Stil liepen ze naast elkaar verder. Dirk keek even naar Hein op. Hein was een fijne broer, nou. En als hij erg zijn best deed, zou 't prachtig kunnen worden. „Ik begin vanavond nog,” zei hij ineens.

Hein lachte. „Dat kan je niet eens, want je hebt geen papier.”

„O nee,” zei Dirk teleurgesteld. „Wanneer moet ik dat dan kopen?”

Hein dacht even na. „Wacht eens,” zei hij toen, „Maandagavond heb ik catechisatie, dan zal ik het uit 't dorp voor je meebrengen, goed?”

„Ja, fijn,” vond Dirk, „en dan begin ik Dinsdag.”

Ze waren nu bij huis. Machteld hielp Moeder met tafeldekken en begon direct het verhaal van de waterlaarzen aan Hein te vertellen.

„Moeder,” zei Dirk, toen ze aan tafel zaten, „ik ga een stuk uit de bijbel overschrijven in rondschrift, voor de extra-kist van meester Dubré.”

„Mooi zo,” vond Moeder, „dan heb je meteen wat te doen. Moeten jullie ook niet iets maken, Hein en Machteld?”

Hein lachte. „Wat moet ik nou maken, Moeder?”

„Dat moet je niet zeggen,” kwam Vader. „Je hebt in een hele tijd niet aan houtsnijden gedaan, daar kon je best weer eens aan beginnen.”

„Mij goed,” zei Hein, „’k zal mijn figuurzaag ook weer eens voor de dag halen.”

„En dan zal ik een paar wandbordjes schilderen, Dikkie,” riep Machteld met een volle mond, „’k Heb net nieuwe verf voor school gekocht.”

„Hè ja,” zei Dirk blij, „dan geven we allemaal wat.”

Toen Moeder hem die avond kwam instoppen, lag hij nog klaar wakker. „Moeder,” zei hij ineens, „weet U waar dat in de bijbel staat van den Heere Jezus, dat Hij in de gevangenis zat en honger had, niet ècht Zèlf, maar de arme mensen, en dan is het net of het de Heere Jezus Zelf is, en dan moeten wij ze helpen.”

Even dacht Moeder na. „O,” zei ze, „nu weet ik wat je bedoelt. Hoe kom je daar ineens aan, jongen?”

„Opa las het,” verklaarde Dirk, „en dat wou ik gaan overschrijven voor de extra-kist. Maar waar staat het, Moeder?”

„Ik weet het niet uit mijn hoofd,” zei Moeder, „maar vanavond zal ’k het opzoeken. Welterusten jongen.”

Dirk sloeg zijn armen om Moeders hals. „U bent toch niet kwaad meer hè, om vanmiddag?” vleide hij.

Moeder lachte. „Nee hoor, ga nu maar gauw slapen.”

Zachtjes gingen Moeders voetstappen de trap af.

HOOFDSTUK V.

Dick gaat den boer op.

„Toe jongen, draai toch niet altijd zo om mij heen!”

Met een rode kleur van inspanning keek Machteld op van het werk, waar ze mee bezig was, rode klaprozen schilderen op een zwarte achtergrond.

„Nou ja,” verdedigde Dirk zich, „ik mag toch wel kijken.”

„Kijken mag je wel,” bromde Machteld, „als je maar nergens aankomt en niet boven op mij hangt en mij niet in het licht gaat staan.”

Gehoorzaam week Dirk een eindje achteruit. Dit stukje van de zolder, bij 't grote tuimelraam, was Machtelds speciaal eigendom, haar „atelier”. Ze had het afgeschoten door middel van de grote vlag, die ze met punaises aan de balken had bevestigd. Die vlag mocht ze van Vader gebruiken, op voorwaarde, dat ze hem bij feestdagen weer moest afstaan. Dus op de verjaardagen van het Koninklijk Huis werd Machtelds atelier afgebroken en wapperden de wanden van haar huisje uit het grote zolderraam.

„'t Wordt fijn, Macht,” bewonderde Dirk, „net echt. Als jij mocht meedoen aan de wedstrijd, won je het vast. Jammer, dat het niet mag, hè?”

„Welnee,” vond Machteld, „'t zou heel niet eerlijk zijn, als meester Dubré grote jongens en meisjes liet meedoen. Alleen de kinderen uit jullie klas, dat is veel

beter. Nu heb je veel meer kans. En wat jij maakt wordt heel mooi, dat staat vast."

"Ja," zei Dirk, terwijl hij toekeek hoe Machteld de kleuren mengde, "'t gaat fijn. Vanavond ga ik weer er aan werken."

Meester Dubré had die week weer over het plan van de extra-kist gesproken. Hij had een brief van zijn vriend gekregen en daaruit enkele stukken aan de klas voorgelezen. Meesters vriend was opgetogen geweest over de eerste bezending, die hij direct al verdeeld had, om de ergste nood te lenigen. En 't plan van de extra-kist vond hij zó aardig, dat hij besloten had een prijs uit te loven aan hem of haar, die 't mooiste ding maken zou.

"Jullie begrijpt natuurlijk wel," had meester gezegd, "dat die prijs nu géén hoofdzaak worden mag. Het doel gaat voorop, maar de prijs dient om jullie nog eens extra aan te sporen."

Die avond had Dirk met nog meer ijver dan anders aan zijn tekening gewerkt. Hij was nog steeds aan de letters bezig, maar 't meeste werk, de rand er omheen, kwam nog. Hein was een presenteerblaadje aan 't maken van houtsnijwerk en Machteld zou twee wandbordjes schilderen.

Nu was ze aan het eerste bezig. Om zo'n beschilderd wandbordje te krijgen nam ze een gewoon stenen schoteltje, en bestreek dat met zwarte verf. Was het mooi gelijk en glanzend opgedroogd, dan zette ze op die zwarte achtergrond een fleurig takje bloemen.

Dat laatste was natuurlijk een lastig werkje, waar ze al haar geduld bij nodig had. Als zo'n beschilderd schoteltje droog was, boog ze van ijzerdraad een hanger-tje er omheen, en 't wandbordje was klaar.

Al heel wat had Machteld er zo gemaakt, en ze begon er langzamerhand een grote vaardigheid in te krijgen.

Dirk keek stil toe hoe er onder haar handen een felrode klapproos op het bordje groeide. Meester zou het wel prachtig vinden, dacht hij blij, en de mensen op de bazar zouden er vast veel geld voor betalen.

„Macht,” zei hij ineens, „hoeveel geven de mensen voor zo'n schotelkje?”

Machteld spoelde haar penseel in een busje met terpentijn. „Nou,” zei ze nadenkend, „wel dertig of veertig cent hoor, je moet rekenen, op een bazar zijn de dingen altijd duur.”

Ze begon groen te mengen voor de stengel en de blaadjes. „Als dit ene af is,” zei ze, „dan schei ik er uit, want 'k moet al mijn huiswerk nog maken, zie je. En 't andere doe ik, als 't weer Woensdag is. Op andere dagen heb ik geen tijd.”

Dirk was op de oude koffer geklommen, die onder het raam stond, en keek over de huizen aan de overkant heen op de straatweg, waar een vrachtauto met veel geraas voorbij reed. Raar was dat, toen hij verleden week hier uit het raam keek, kon hij nog niets van de straatweg zien. Dat kwam omdat de boom voor het huis nu zo kaal begon te worden. In één week waren haast al de bladeren afgevallen. Nu zou de tuin weer helemaal kaal worden, alleen de dennen en de klimop en de aucuba's bleven groen. De winter kwam weer en de fijne tijd van Sint-Nicolaas en Kerstfeest, als ze allemaal op het Huis mochten komen om hun pakjes te halen. En dan mocht hij weer fijn iedere middag bij Opoë gaan eten.

„Hoe vindt je 't, Dik?” klonk Machteld's stem eensklaps achter hem.

Hij draaide zich om. „Prachtig zeg,” bewonderde hij. „En wat voor bloem schilder je op het andere?”

„Ik weet het eigenlijk nog niet,” aarzelde Machteld,

„misschien een anjer, of een viooltje, of — — —”

„Een roos,” viel Dirk in.

„Nee, hoor,” zei Machteld minachtend, „dat heb ik al zó vaak gedaan. Kijk maar eens.”

Met een zwaai wees ze naar de balk boven haar hoofd, waar aan spijkertjes een zestal schoteltjes hingen, de meeste beschilderd met rozen. „Kijk, op haast al mijn eerste heb ik rozen gezet.”

„Toch zonde,” vond Dirk, „om ze maar hier te hangen, ik vind ze best mooi.”

„Poeh,” smaalde Machteld, „mooi! Ik kon er toen nog niets van, 't zijn allemaal mislukte. Maar ik kan ze toch ook niet weggooien, en daarom hang ik ze maar hier.”

Ze begon de verf weg te ruimen en legde het schoteltje voorzichtig op een plank, om te drogen.

„Machteld,” zei Dirk, van de koffer afspringend, „mag ik ze?”

„Jij?” Machteld was een en al verbazing. „Wat moet jij er nou mee doen?”

„Toe zeg,” smeekte Dirk, „geef ze, je doet er toch niets mee.”

„Je kunt ze wel krijgen, zo is het niet,” weifelde Machteld, „maar 'k wou toch wel weten wat je er mee gaat uitvoeren, zie je, want jij bent tot alles in staat.”

„Nou ja,” zei Dirk, „ik wou ze aan meester geven, voor de kist.”

„Dacht ik het niet!” lachte Machteld. „Daar komt niets van in, hoor!” Ze maakte een verachtelijke beweging met haar elleboog. „Verbeeld je, ik zou me schamen! Nee, je kunt ze wel krijgen, maar je mag ze niet aan meester Dubré geven, dat wil ik niet.”

Dirk stond al op een stoel en haakte de schoteltjes van de balk. Zes waren het er. „Nou, dan houd ik ze zelf,” zei hij, „dat mag toch wel?”

„Ga je gang!” Machteld mikte met een zwaai haar schort door de openstaande deur van haar kamertje en liep vlug de zoldertrap af.

Dirk legde de schoteltjes naast elkaar op de kist en bekeek ze een voor een. Ze waren toch heus wel mooi. Nou ja, hier en daar zat een vlekje, en die eene roos had wel een beetje rare kleur en een te dikke steel, maar verder waren ze best mooi. Jammer toch, dat hij ze niet aan meester mocht geven van Machteld, 't was echt flauw van haar.

Kon hij ze maar aan iemand verkopen. Maar aan wie? Er zouden misschien mensen genoeg zijn, die wel zo'n mooi schoteltje zouden willen kopen. Natuurlijk waren ze niet zoveel waard als de twee, die Machteld voor de extra-kist maakte, maar een dubbeltje per stuk toch vast wel. En als hij ze alle zes kon verkopen, zou hij er zestig cent bij hebben.

Dirk ging op de kist zitten en dacht diep na. Ineens sprong hij op. Ja, dat zou hij doen!

„Dirk, Dirk!” klonk Vaders stem onder aan de trap.

„Ja Vader.” Dirk liep naar het trapgat en keek naar beneden.

„Kom eens hier, ik heb een boodschap voor je.”

Hè, dat was jammer, nu kon zijn plan niet doorgaan. Spijtig keek Dirk nog even naar zijn schoteltjes. 't Was al drie uur, en als Vaders boodschap veel tijd kostte, moest hij het plan weer uitstellen tot Zaterdagmiddag. Maar er was niets aan te doen.

Beneden in de keuken, wachtte Vader hem op. „Zie eens, dit pakje moet weggebracht naar Visser op de Wierdenseweg. 't Is wel een heel eind om te lopen, jongen, maar ik kan toch heus niet wachten tot Hein thuis komt, en in de tuin kan ik ook niemand missen.

Visser moet 't vóór vieren hebben, er zitten zaden in. Dus je mag direct wel op stap gaan, om vijf uur kan je royaal weer thuis zijn."

„Ja Vader." Dirk stak het pakje in zijn blouse, en wilde achter Vader aan de deur uitgaan. Toen viel hem ineens een gedachte in. „Vader, moèt ik om vijf uur thuis zijn?"

„Welneen, maar waar wou je dan nog meer heen?" vroeg Vader verbaasd, zich omkerend.

Even dacht Dirk na. Nee, 't zou leuker zijn om niets te vertellen, en ze vanavond thuis er mee te verrassen.

„Hoef ik het niet te zeggen, Vader?" zei hij lachend. „'t Is een verrassing, maar U vindt 't vast wel goed."

„Nou," bromde Vader, „die verrassingen van jou zijn anders meestal niet veel goeds. Maar enfin, als je zegt dat 't dit keer goed is, vooruit dan maar. Maar niet later dan zes uur thuis, hoor! Ho ho, wat ga je nu beginnen, ga je weer naar boven?"

„Ja Vader," riep Dirk, al halverwege de zoldertrap, „ik moet nog even wat halen, over een minuut ga ik weg, heus."

Hij pakte de schoteltjes netjes in zijn schooltas en even later stapte hij vlug voort over de Bosweg.

Het kwam nu juist prachtig uit voor zijn plan, dat Vader net die boodschap had! Aan het eind van de Wierdenseweg, voorbij de kwekerij van Visser, begonnen de boerderijen.

En daar zou het nog beter gaan dan zo dicht bij het dorp.

Al lopende begon hij zijn lesje vast te leren. Er was niets aan, hij moest gewoon het erf overlopen, eerst natuurlijk goed kijken of er geen valse hond lag, en dan aan de voordeur rammelen. Of, als de deur openstond, „volk!" roepen. Nou, dan zou de boerin komen, of de

boer, en vragen wat hij moest. En dan moest hij gewoon zeggen: „Och, wilt U alstublieft zo'n mooi geschilderd bordje kopen, 't is voor de arme mensen van de Drentse heide en 't zal prachtig staan in de mooie kamer.” Dan zouden ze het bekijken, en vragen wat het kosten moest. „Tien cents, alstublieft.” Of nee, hij kon misschien beter zeggen wat die arme vrouw zei, die gisteren met veters aan de deur kwam. Toen Moeder vroeg hoeveel ze kosten, had ze gezegd: „Dat laat ik aan uw beleefdheid over, juffrouw.” Zou hij dat ook maar zeggen? Maar als ze dan eens minder dan een dubbeltje gaven? Wacht, hij wist al wat. „Ik laat het aan Uw beleefdheid over, maar 't minste is tien cents.”

Dirk begon nog vlugger door te stappen. Hij liep nu op de eenzame Zandweg, en moest de straatweg oversteken om aan de Wierdenseweg te komen. Lang en eentonig lag de smalle, door hoge bomen omzoomde laan voor hem. Dirk zuchtte even, de kwekerij van Visser lag helemaal in 't laatste eind. Hij probeerde de weg wat vlugger te doen opschieten door de bomen te tellen. Precies bij de vierhonderdste boom zag hij in de verte de schoorsteen van Vissers stookkas boven het groen uitsteken.

Even later duwde Dirk het ijzeren hek open en stond hij in de tuin van Visser. Voor of achter het huis was niemand te bekennen, en op zijn roepen kreeg Dirk geen antwoord. Tot uit de schuur een oude, brommerige stem riep: „Wie staat daar zo te schreeuwen? Kan je niet doorlopen?”

Aarzelend liep Dirk het sintelpaadje over, dat naar de schuur leidde. De deur ging open en Visser verscheen in de opening.

„Alstublieft baas,” zei Dirk, het pakje uit zijn blouse tevoorschijn halend, „hier zijn de zaden van Van der Kluis.”

Visser draaide het pakje om en om in zijn handen, die vol aarde zaten. „Kom maar mee,” zei hij knorrig, „ik moet eerst zien of het in orde is, eer ik je weg laat gaan.”

Achter den ouden man aan liep Dirk de grote schuur in. Nieuwsgierig keek hij rond. Wat was het daar een rommel! Bloempotten, glasplaten, bossen stro, alles lag op elkaar gestapeld, in de grootste wanorde.

Visser had het papier opengemaakt, en spreidde de zaden voor zich uit op tafel. Met zijn zwarte handen schoof hij zijn bril op, tot die op het grijze piekige haarbosje boven zijn voorhoofd rustte. Een stukje aarde bleef in zijn borstelige wenkbrauwen hangen, maar hij merkte niets en snuffelde onderzoekend de zaden na.

Eindelijk liet hij een tevreden gebrom hooren. „Nou, 't is goed, zeg maar dat 't goed is. En schiet nou maar op.” Hij wees met zijn duim naar een mand appels, die tegen de muur stond. „Neem er maar een van. Ze benne wat beurs, maar toch lekker. En 't rot snij je er maar uit onderweg.”

„Dank u wel baas, dag baas.”

„Ook gedag,” mompelde Visser, die alweer verdiept was in de zaden.

Dirk liep weer op de weg en at zijn appel op. Ziezo, nu kon zijn werk beginnen, alles was klaar. Hij ging even aan de kant van de weg in 't gras zitten en haalde zijn voorraad uit. Nieuwsgierig bekeek hij ze, en koos toen het mooiste uit, om te beginnen. Nu er maar op uit.

Even voorbij de kwekerij van Visser stond de eerste boerderij al, door een smal slootje gescheiden van de weg. Met een kloppend hart liep Dirk het hoge, ronde bruggetje over, en stapte door het bonte bloementuintje heen naar de voordeur. Daar bleef hij aarzelend

staan en keek om zich heen. 't Was toch wel een beetje griezelig.

Hij draaide nog wat heen en weer. En juist toen hij er over dacht of 't niet beter zijn zou achterom te gaan, kwam langs de zijkant van 't huis een vrouw aanlopen. Ze had de linkerhand in de zij, en droeg in haar rechterhand een gevulde emmer.

Verbaasd zag ze Dirk aan. Toen vroeg ze: „Zoek je iets, jongen?”

Dirk stapte op haar toe. „Juffrouw,” zei hij beleefd, haar het schotelkje voorhoudend, „zoudt U iets van mij willen kopen?”

De boerin zette haar emmer neer en nam het schotelkje in de hand. Ze bekeek het nauwkeurig. „Neen,” zei ze toen hoofdschuddend, „'k heb meer dan zat van dat goed, knapie. En het bedelvolk loopt hier de deur plat, ik kan er niet aan beginnen.”

„Maar 't is voor de arme Drentse kinderen, juffrouw,” zei Dirk teleurgesteld.

„Zo,” vond de boerin, terwijl ze haar emmer weer opnam, „dat raakt mij geen zier. Drente is ver weg, en ik ben blij, dat ik mijn eigen kinderen knap kan houden. Nee knapie, vandaag koop ik niet.”

Teleurgesteld liep Dirk 't bruggetje weer over. Verkopen leek zo makkelijk, maar de eerste keer was het al mis. Toch de moed maar niet opgeven, er waren nog boerderijen genoeg.

De tweede keer ging het ook al niet fortuinlijk. Een dikke boerenmeid vertelde hem in een stortvloed van woorden, dat haar bazin naar de stad was, en dat zij er zelf geen geld voor had. Maar de derde keer verkocht Dirk er ineens twee tegelijk, aan een oud boerenvrouwtje, dat op een stoel voor de deur zat.

„Voor mijn schoondochter, jongetje,” vertelde ze ge-

moedelijk aan Dirk, terwijl ze twintig centen uittelde. „Ze is morgen jarig, en dit hier is voor de pronkkamer.”

Dirk had wel kunnen zingen van plezier. Twee tegelijk, het ging prachtig! Hij liet zich nu ook niet meer afschrikken door een ouden boer, die dreigend schreeuwde, dat hij hem door de hond 't erf zou laten afjagen.

Tussen de boerderijen kwamen nu groter afstanden. Dirk moest wel tien minuten lopen, eer hij bij de volgende was. Hij werd door een vriendelijke vrouw in de keuken geroepen en kreeg daar een glas melk, maar ze wou niets van hem kopen. „Ik houd niet van dat prullegoed,” zei ze hoofdschuddend.

Verontwaardigd keek Dirk op. „Mijn zusje heeft het zelf geschilderd,” zei hij verdedigend, „en ze kan het heel prachtig.”

„Woon je in een woonwagen?” informeerde de vrouw. Heftig schudde Dirk zijn hoofd. „'t Is helemaal niet voor ons eigen, 't is voor de Drentse kinderen.”

„O,” verwonderde de vrouw zich, „'k dacht ook al bij mijn eigen, je zit zo knap in de kleren.”

Met schrik zag Dirk op de grote hangklok, dat het al bij vijven was. Hij zou zich moeten haasten om de vier andere schoteltjes nog kwijt te raken. Vlug stond hij op en bedankte de vrouw voor het glas melk.

't Was ondertussen gaan regenen. Bedenklijk keek Dirk naar de lucht. Als dat motregentje lang aanhield, zou zijn dunne blouse gauw doornat zijn. Hij begon nu wel een beetje moe te worden ook. Zou hij maar teruggaan? Maar nee, hij was nu al mooi op streek, nog maar een paar boerderijen proberen.

Aan de rechterkant van de weg verrees een mooie grote boerenhofstee. „God zal zorgen,” stond er in gele letters op het groene hek geschilderd.

Fluitend stapte Dirk het hek door, hij durfde nu al

veel beter dan in het begin. Hij liep langs de zijkant van het huis heen, waar op een houten rek de melkemma's te drogen lagen. Bij de pomp onder een afdak stond een vrouw in gebukte houding. Dirk liep op haar toe.

„Juffrouw, wilt U niet een mooi geschilderd bordje van mij kopen, ze zijn niet duur, tien cent maar.”

De vrouw keek op. Ze had al grijs haar, dat in krulletjes uit haar witte muts kwam. Even nam ze Dirk op, toen zei ze: „Daar moet ik even mijn bril voor halen, wacht maar.” Ze liep naar binnen en kwam met de bril terug. Wikkend en wegend bekeek ze de vier schoteltjes.

Uit het huis kwam een oude boer aanlopen, op zijn kousen. „'t Is zonde, Rinus,” fluisterde de boerin, „zo'n knap burgerkind, wat heb ie toch een rare ouwers, zeg ik maar.”

De boer bleef op het matje staan, om geen natte voeten te krijgen. „Toch benne ze aardig,” zei hij bewonderend. Hij nam er een in zijn grote hand, stak een vinger in zijn mond en wreef er toen mee over het schoteltje. „'t Is olievers,” verklaarde hij, „'t gaat er niet af. Misschien wil Jaantje er wel een kopen, vrouw.”

Hij deed een paar stappen terug en riep met een zware stem: „Jaantje, kom eens kijken!”

Uit het voorhuis klonk gestommel. En wie stond er even later tot Dirks grote verwondering in de deur-opening? Niemand anders dan Jaantje de Musch, de huishoudster van Zwaan!

Ze sloeg van verbazing haar handen in de lucht. „Wel wel, jongetje, wat heb ik nou aan de hand? Wat ga je nou beginnen?”

Dirk legde haar de zaak uit en vertelde alles van de Drentse kinderen. Hoofdschuddend luisterde ze toe. „En weet je Moeder daarvan, jongetje?” vroeg ze

tenslotte, met een bezorgde blik op haar gezicht. Dirk schudde zijn hoofd. „Nee juffrouw, 't is een verrassing.”

„Mooie verrassing,” bromde de boer, „als je mijn jongen was, kreeg je een pak slaag. Laat dat kind er in komen, Jaantje, 't gaat gieten.”

De regen begon nu werkelijk te stromen, en Dirk was blij, dat hij in de keuken zat. Daar ondervroeg tante Jaantje hem verder. Dirk vertelde dat hij om zes uur thuis moest zijn.

„Dat haal je niet meer,” zei de boer, „'t is al half zes haast, en door die regen kan je onmogelijk heen.”

Bedrukt keek Dirk naar buiten. Neen, dat kon niet. Maar wat moest hij dan doen? Even begon hij te twifelen, of zijn plan wel goed was geweest. Misschien had hij 't eerst aan Vader moeten vragen.

De boerin praatte zachtjes met tante Jaantje.

„Affijn,” zei ze tegen Dirk, „of het goed was of niet, je dee het toch uit goeiigheid. Wat denk je, Jaan, willen we hem maar los maken?”

„Mij best,” vond tante Jaantje, een beurs uit haar roszak halend. „Ieder twee dan, hè.”

Dirks ogen begonnen weer te stralen van plezier, nu was hij tòch al zijn schoteltjes kwijt. Opgetogen borg hij het geld weg. Maar toen dacht hij weer aan huis. „Ik moet toch maar weg,” zei hij, opstaande.

„Daar komt niets van in,” zei tante Jaantje beslist. „Je kunt er niet door, kind. Maar over 'n dik kwartier kan Zwaan hier zijn, die komt me aanhalen met het wagentje. Dat doet hij altijd, als hij van de markt komt, want elke marktdag ga ik een dagje naar mijn zus, zie je.”

Nu begreep Dirk ineens hoe tante Jaantje hier op die verre boerderij kwam. Dus die boerenvrouw was haar zuster, ze had ook net zulke grijze krulletjes.

„Ik wil wel graag met U en Zwaan meerijden,” zei hij een beetje verlegen, „maar als 't nou zo laat wordt — — —”

„'t Wordt niet laat,” besliste tante Jaantje, „en je bent er toch altijd vlugger dan dat je het hele eind lopen moet, waar of niet.”

Ja, dat moest Dirk toestemmen. Hij bleef dus stil zitten wachten, terwijl de boerin voor haar zuster ging broodsnijden. „Ook een sneetje?” vroeg ze goedig.

Dirk had door de lange wandeling honger gekregen en hapte gretig in de tarweboterham met suiker, die de boerin hem toeschoof.

Tante Jaantje zat ook te eten, met kleine mummelende hapjes.

„Ik kan niet zo vlug,” legde ze Dirk uit, „door mijn tanden, zie je. Een mens van mijn leeftijd wil niet meer aan een gebit.”

De boerin schonk een glas melk in voor Dirk. „Je mag wel eens even in de pronkkamer kijken,” zei ze vriendelijk, als je maar nergens aankomt.”

Ze duwde een deur open en Dirk liep nieuwsgierig naar binnen.

„Mooi is het hier!” zei hij bewonderend. Boven de schouw hingen porceleinen borden, met grappige poppetjes erop. Alle meubels in de volle kamer blonken als spiegels.

„'t Is allemaal antiek spul, verklaarde de boerin, „en 't is schatten geld waard, dat kan je gerust geloven.”

Op het erf klonk geraas. Dirk en de boerin keken gelijk naar buiten. „'t Is Zwaan!” riep Dirk blij.

Terwijl de boerin naar de schuur liep om koffiewater op te zetten, vloog Dirk naar Zwaan toe.

„Wat nou,” riep Zwaan verbaasd, „hoe kom jij hier, jongen?”

Tante Jaantje was al bij Zwaan en legde hem omstandig uit hoe Dirk op de boerderij terecht was gekomen.

Zwaans schaterlach klonk luid door de grote keuken. „Jij bent een mooi heerschap, dat moet ik zeggen,” riep hij uit, „’t bedelen schijnt je aardig af te gaan. Maar vooruit, stappen jullie dan met een maar in.”

De boerin drong er op aan, dat Zwaan zou wachten tot de koffie klaar was. Maar daar wou Zwaan niets van weten, en ook tante Jaantje oordeelde, dat ze beter direct de terugtocht konden ondernemen.

Dirk bedankte den boer en de boerin nog eens en voelde zich toen plotseling door Zwaans grote handen opgetild en in het wagentje gezet. Lachend keek hij toe van zijn hoge plaats hoe Zwaan tante Jaantje er in hielp, tante Jaantje, die, zodra ze zat, haar grote

Kom maar onder de paraplu.

groene paraplu opstak. De regen viel nog steeds, maar toch niet zo hard meer als daar straks. Nagekeken door den boer en zijn vrouw, draaide Zwaan het wagentje behendig de weg op. De bruine bles was een goed draver. Dirk genoot van het onverwachte ritje.

„Kom maar onder de paraplu,” zei tante Jaantje goedig, „je zult kou vatten, als je nog natter wordt. Geef me maar een arm, dat warmt gelijk nog.”

Een beetje verlegen stak Dirk zijn arm door die van tante Jaantje. Nu zat hij helemaal droog, als 'n groen

dakje welfde de grote paraplu over hun beider hoofden. In stilte hoopte Dirk dat hij geen jongens van school zou tegen komen, maar daar was niet veel kans op, want ze reden buiten het dorp om.

Er begon al een lichte schemering te vallen, de regen hing als een grijze nevel over de stille weg, en het groene weiland aan weerskanten. Wat ging het fijn in zo'n wagentje. Dirk keek achter zich de weg af. Daar stonden de boerderijen, waar hij die middag geweest was, en daar lag de kwekerij van Visser.

Kijk, Visser liep in de tuin, met een oliejas aan, en een grote hoed van zeildoek op zijn hoofd. Zwaan groette met een zwaai van de zweep, en Visser bromde iets onverstaanbaars terug.

„Wordt U niet nat?” vroeg Dirk aan Zwaan. Zwaan nam zijn hoed af en liet Dirk zien, dat er een gootje water in stond. „Maar mijn baard is het ergste,” zei hij met een ernstig gezicht, „al de krul gaat er uit. Vanavond nieuwe paviljotjes er in draaien, tante Jaan!”

Ongelovig keek Dirk tante Jaantje aan. „Nee toch!” zei hij.

„Luister maar nooit naar hem,” zei tante Jaantje lachend, „hij houdt iedereen voor den gek.”

Nu waren ze al bij de Bosweg. Zwaan haalde zijn horloge uit. „Kwart over zes,” zei hij, „dus je bent niet zoveel over tijd.”

Juist draaide Zwaan het achterhek van Rozenheuvel in, toen Vader in de tuin verscheen. Hij ging blijkbaar eens op de weg kijken, of Dirk nog niet verscheen, en was heel verbaasd, toen hij de kleine groep zag. Zwaan sprong van het wagentje. „Hier is je zoon, Van der Kluis,” riep hij. „Als een prins wordt hij thuisgebracht!”

Nu verscheen Moeder ook in de keukendeur en

samen luisterden ze in de grootste verbazing naar het verhaal, dat Zwaan opdiste, aangevuld door Dirk, die nog op zijn hoge zitplaats zat.

„'t Is toch wat te zeggen!” bracht Moeder er eindelijk uit. „Maar mensen, kom binnen, blijf toch niet aan de deur staan.”

Toen Zwaan en tante Jaantje met een kopje koffie in de keuken zaten, moest Dirk nog eens verslag doen van zijn avonturen.

„'k Heb tòch lekker zestig cent verdiend!” eindigde hij triomfantelijk zijn verhaal. „En met dat geld van Opa en den jonker mee heb ik al één gulden en vijf cent.”

Toen keek hij Vader aan. Gelukkig, Vader keek niet boos, maar toch keek hij wel ernstig. „Dirk,” zei hij eindelijk, „als je weer eens zulke plannen hebt, moet je ze eerst maar aan Moeder of mij vertellen, jongen, hoor je? Want jij weet uit jezelf niet wat goed of wat verkeerd is.”

„Is het dan verkeerd, Vader?” vroeg Dirk teleurgesteld. „En 't was toch voor de Drentse kinderen?”

Vader lachte. „Je bedoeling was goed,” zei hij toen, „maar toch hadt je het niet mogen doen. Misschien ben je nog te klein om dat te begrijpen, Dirk. Ga nu maar naar de kamer, en vraag of Machteld brood voor je klaar maakt.”

Vader en Moeder praatten nog even na over het geval met Zwaan en tante Jaantje. „Ach mens,” zei tante Jaantje goedig, haar dikke hand op Moeders arm leggend, „'k zou hem maar geen standje meer maken, 't was pure goeiigheid van het schaap.”

„Ja, hij heeft een goed hart,” stemde Moeder toe, „en daar ben ik ook blij om.”

Nu gingen de bezoekers weer opstappen. „Ik kom

nog eens gauw een kopje thee bij je halen," beloofde Moeder aan tante Jaantje, „dat is in tijden niet gebeurd mens."

Dirk zat al smakelijk te eten, toen Moeder weer in de kamer kwam.

„Hoe vindt U het, Moeder," riep Machteld haar toe. „Gelukkig, dat 't zo ver buiten 't dorp was. Verbeeld je, dat hij bij iemand van ons school was gekomen, ik zou me naar schamen!"

„Nuf!" schold Dirk, tussen twee grote happen in.

HOOFDSTUK VI.

„O Dirk, wat heb je nu gedaan?“

Regen, regen, de hele dag maar regen. „Ik geloof, dat 't nu al twee weken aan één stuk door regent,“ klaagde Machteld buiten adem, terwijl ze met haar rug gebogen tegen de wind in trapte. „Bah, wat is de herfst toch saai.“

Dirk had er niet veel last van. Hij zat op Machtelds bagagedrager, en ving dus niet veel wind. Zijn enig uitzicht was de zeilen rug van Machteld, waar de druppels overheen rolden. Grappig ging dat, ze reden onder de bomen, en als er een nieuwe windvlaag kwam, klets-ten de druppels met geweld neer.

„Je rug glimt helemaal, zeg,“ riep Dirk, „en ik zie precies waar je vlechten zitten!“ Hij trok met twee vingers twee harde, lange streken op Machtelds rug.

„Au, au!“ lachte ze, „als je me kietelt, moet je d'r af.“ Dirk zat weer stil en dacht even aan Vader en Moeder. „Wat jammer dat 't nu zo regent,“ vond hij. „Vader en Moeder zullen wel nat geworden zijn.“

„Welnee, want om elf uur begon het pas te regenen, en toen waren ze er net. En feestvieren kunnen ze toch wel, al regent het.“

Ja, dat was waar. Toch wel jammer, dat zij niet mee hadden mogen gaan, dacht Dirk nog eens. Maar Moeder vond het veel te veel reisgeld. En de kinderen van de andere ooms en tantes gingen ook niet.

Vanmorgen vroeg waren Vader en Moeder al op reis

gegaan, ze gingen de hele dag naar oom Gerrit en tante Anna, die vijf en twintig jaar getrouwd waren. Het was nog nooit gebeurd, dat ze Hein, Machteld en Dirk zo maar een hele dag alleen lieten. Want de enkele keer, dat Moeder wel eens een dagje naar tante Anna ging, kwam Opoe altijd in het tuinmanshuis, om de teugels in handen te nemen. Maar dat kon nu niet, want Opa en Opoe moesten zelf ook mee. En Moeder vond, dat Machteld nu langzamerhand groot genoeg werd om een dag voor de twee jongens te kunnen zorgen.

Machteld vond het wel gewichtig. Ze voelde nog eens in haar mantelzak, waar de sleutel van de achterdeur in zat.

„Heb je 'm nog, zeg?“ vroeg Dirk ongerust. „Verbeeld je, dat we de hele middag buiten moesten blijven! O, maar dan konden we in de schuur gaan, hé, of in de oranjerie.“

„Of in het nachthok van de kippen,“ lachte Machteld, „maar ik ga toch maar liever naar binnen.“

Ze sloegen nu de hoek om en Machteld zette zich schrap voor het laatste eindje. „M'n hele kousen zijn nat,“ mopperde ze hijgend, „en in mijn schoenen staan plasjes!“

„Gelukkig dat 't Woensdag is,“ troostte Dirk, „we kunnen de hele middag lekker thuis blijven, hè Macht.“

Ze reden het hek in en hingen de natte jassen aan een spijker, onder 't afdakje van de bijkeuken. Toen stak Machteld haar sleutel in 't slot.

Hè, wat was dat vreemd, zo'n lege keuken zonder Moeder. En alles was zo netjes opgeruimd.

Machteld lag al op haar knieën voor 't fornuis en pookte in 't vuur. „We zullen 't hier eens gauw gezellig maken,“ zei ze opgewekt. „Dik, haal jij mijn pantoffels even boven, dan zal ik koffie zetten.“

Even later zat Dirk op een stoel voor 't fornuis, en droogde zijn natte voeten. Machteld liep bedrijvig heen en weer. Ze maalde koffie, zette 't theeblad op tafel, en toen ging het heus lijken of moeder thuis was.

„Nou wordt 't hier fijn,” vond Dirk. „Eten we bròòd, Macht?”

Machteld haalde de broodtrommel al uit de kast. „Ja, omdat Hein tussen de middag niet thuiskomt. Ik kan toch in 'n half uur geen eten koken! Hein heeft zijn brood mee, en dan eten we vanavond met z'n drietjes warm eten.”

Dirk voelde zijn voeten gloeien en trok ze een eindje terug. „Zal ik je vanmiddag voorlezen, Machteld? We waren laatst begonnen in dat mooie boek van „Ouwe Bram”, weet je nog wel?”

„Goed,” knikte Machteld, „want ik moet vanmiddag twee hieltjes inbreien voor school, als jij dan voorleest, schiet ik ongemerkt op, zie je. Maar zeg, moet je dan niet aan je tekening werken?”

„O ja,” Dirk dacht even na. „Weet je wat? Ik zal je éérst voorlezen, en dan begin ik om drie uur aan mijn tekening, 'k heb er nog maar een uurtje werk aan.”

Dirks ogen begonnen te glinsteren, toen hij aan zijn getekende tekst dacht. Die lag veilig op de bovenste plank van Moeders linnenkast, in wit vloeipapier gepakt. Avonden achtereen had hij er aan gewerkt en Hein had hem maar een klein beetje geholpen. Het was heel moeilijk om de letters mooi gelijk te tekenen, en vooral de hoofdletters duurden lang. Maar 't allermoeilijkste was het randje er omheen. Dat moest natuurlijk héél precies, alle figuurtjes even groot. Eerst had hij alleen zwarte en rode Oost-Indische inkt gebruikt. De gewone letters zwart, de hoofdletters rood, en de rand van die twee kleuren samen. Maar op een avond was Hein

uit het dorp gekomen met een klein flesje. „Dat is voor jou,” had hij gezegd, „maar wees er zuinig mee, hoor, want 't is duur goedje.”

Dirk had nog nooit zoiets gezien. 't Leek wel gesmolten goud, wat er in dat flesje zat. En toen had Hein hem voorgedaan hoe hij 't gebruiken moest. Met een heel dun penseeltje om het rood van de hoofdletters heen dunne lijntjes trekken. O, wat werd dat mooi! Dirk was er helemaal verrukt over geweest. En in 't randje was ook goud gekomen. 't Werd nog mooier dan Heins diploma van de Avondschool, dat in een goud lijstje op de opkamer hing. Vader had gezegd: „Nou, als jij de eerste prijs niet haalt, weet ik het niet!” en Moeder vond het best een lijstje waard.

De eerste prijs, verbeeld je toch eens! Dat zou wel iets heel moois zijn. Maar er deden zovéél kinderen mee. Haast alle kinderen uit zijn klas. En Jitse Ijmenga kon zo prachtig tekenen, die was aan een tekening van een tijger bezig. Nee, de eerste prijs zou hij vast niet krijgen.

„Kom zitten, Dirk, het brood is klaar,” zei Machteld.

Ze zaten met hun beidjes aan de grote tafel en waren veel gauwer klaar dan anders. Machteld las het blaadje van de scheurkalender, en toen een psalm, net als Vader altijd 's middags deed. En toen ze de tafel weer had afgeruimd, haalde ze haar werk van boven, en gingen ze gezellig bij 't fornuis zitten. Dirk sleepte Vaders stoel uit 't hoekje, en zo, met zijn voeten op de hoogste sport, las hij de ene bladzij na de andere uit „Ouwe Bram”.

Dirk kon mooi voorlezen en Machteld luisterde aandachtig, terwijl haar breinaalden rikketikten. Buiten viel de regen nog steeds, maar binnen was warmte en gezelligheid. In de hoeken van de keuken begon 't al te schemeren. Op regenachtige herfstmiddagen als deze

moest Moeder meestal om drie uur de lamp al aansteken, want door het ene, lage raam kwam niet veel licht. Door de kieren van 't fornuis vielen schuine gloeistrepen van 't vuur op de vloertegels. Machteld keek er peinzend naar en liet even haar werk rusten.

„Hè hè!” Dirk liet het boek op zijn knieën vallen en geeuwde. „Daar zou je moe van worden. Vind je 't mooi, Macht?”

„Prachtig,” knikte Machteld.

„Gemeen van die jongens, hè, om zo'n ouwen man te plagen, hij kon niet eens wat terug doen, want ze liepen hard weg,” mijmerde Dirk.

„Nou,” plaagde Machteld, „daar zou 'k me anders maar stil over houden als ik jou was! Of je nou een ouden man plaagt, die niets terug kan doen, of een èzel, die niets terug kan doen, dat scheelt niet zo veel!” Ze kietelde hem met haar breinaald lachend in zijn hals.

„Dàt is flauw,” stooft Dirk op, „iets wat al zo lang geleden is! En net of jij nooit wat doet!”

„Poeh, lang geleden, nog niet eens twee maanden!” hield Machteld aan. Als ze eenmaal aan 't plagen was hield ze niet gauw op. Maar toen ze Dirks boze gezicht zag, moest ze ineens denken aan wat Moeder vanmorgen gezegd had. Toen ze gearmd met Moeder naar de tram was gelopen, had Moeder haar alles nog eens op 't hart gedrukt waar ze voor moest zorgen. En aan 't eind had Moeder gezegd: „Kind, kan ik er nu op aan, dat 't tussen Dirk en jou goed zal gaan vandaag? Je weet hoe driftig hij is, en dat hij niet tegen plagen kan. Kan ik heus alles met een gerust hart aan mijn oudste, enige dochter overlaten?”

„Heus, Moeder!” had Machteld lachend geknikt. En aan die belofte moest ze nu weer denken, nu ze Dirks boze ogen zag.

„Stil maar, hoor,” zei ze vlug, „ik meen d'r niks van. Zeg, ga je nu tekenen? Dan zal ik de lamp aansteken.”

Dirk was al naar boven, om zijn tekenboeltje te halen. Vóór hij de tekening uit het vloeipapier rolde, veegde hij eerst met de mouw van zijn blouse over het tafelzeil. Toen haalde hij zijn werk te voorschijn.

Als een groot, vierkant vlak lag de mooie tekening nu op tafel, en het goudverguldsel glinsterde als ècht goud in het licht van de lamp.

Dirk bleef even staan. Nu hij de tekening in geen drie dagen had gezien, leek hij nog mooier dan de laatste keer. „Fijn hè,” zei hij verrukt. „Kijk eens door je oog-haren naar dat gouden rondje, Macht, dan wordt het net een ster.”

„Nou,” bewonderde Machteld gul, „ik zou het zo niet eens kunnen, hoor!”

Dirk zette de drie inktpotjes op een schoteltje en haalde een kopje water voor zijn penselen. Toen ging hij ijverig aan 't werk. De blonde krullebol diep gebogen over het vel papier, zijn tongpuntje uit de mond, werkte Dirk een tijd lang zonder spreken door. Hij had al zijn aandacht nodig bij het trekken van de fijne lijntjes.

Machteld stond op en zette een pannetje melk op het fornuis. „We mogen ieder een kop chocolademelk nemen van Moeder,” zei ze, „fijn hè?” Onder 't opstaan had ze, zonder dat ze 't zelf wist, even de tafel aange-raakt.

Dirk keek boos op. „Stoot niet zo, flauwerd.”

„Ik stoot niet,” verdedigde Machteld zich, „wat ben je weer gauw aangebrand, zeg!”

„Je stootte wel,” hield Dirk vol. „Ik was er hàast naast gegaan.”

„Haast is nog niet half,” snibde Machteld, „en je schreeuwt weer vóór je geslagen wordt.”

Ze haalde twee kopjes van het theeblad, deed er suiker en cacao in, en begon er in te roeren. 't Was toch wel saai, als Moeder niet thuis was, zo ongezellig. Maar nu zou Hein wel gauw thuishkomen; ze keek even op de wekker, die op de keukenplank stond. O ja, 't was al over half vijf, Hein kon ieder ogenblik thuis zijn. Misschien had hij dan wel zin in een spelletje dammen, ze had al haar huiswerk al af.

Handig goot Machteld de kokende melk uit het pannetje in de twee kopjes, en zette voorzichtig een kopje voor Dirk neer. Dirk was helemaal verdiept in zijn werk, en zette fijne gouden puntjes in de rand, met stijf op elkaar geklemde lippen.

„'t Wordt fijn, zeg!” Bewonderend boog Machteld zich over de tekening heen. „Laat mij eens 'n stukje doen, zeg, 't lijkt me zulk leuk werk. Mag ik even dat kleine hoekje afmaken?”

Ze stond al klaar om hem het penseel uit de hand te nemen. Maar Dirk week achteruit en schudde beslist het hoofd. „Nee hoor, dat mag niet.”

„Vooruit zeg, doe niet zo flauw,” drong Machteld aan. Even deed ze alsof ze hem het penseel wilde afnemen, maar toen keerde ze zich om. „Schiets maar op hoor, ik wil niet eens meer. Je doet of 't heel wat bijzonders is.”

Ze nam een boek van de kast en ging er mee in Moeders stoel zitten. Naar Dirk keek ze niet meer om.

Eventjes bleef hij nog doorwerken. Ziezo, hij schoot nu al aardig op. Alleen die kleine gouden krulletjes om de laatste M nog, dan was het helemaal klaar. 't Mocht wel ook, want overmorgen moest alles bij meester ingeleverd worden. Zou meester die hele bezending mee naar huis moeten nemen? 't Zou wel een hele vracht worden. O wacht, dat eene potloodlijntje was te ver

getrokken, het kwam nog onder de inkt uit. Even boven een vlakgommetje halen.

Dirk legde zijn penseel neer en wipte de keuken uit. Hij rommelde even in de la van het kastje, dat Hein en hij samen gebruikten. O, daar was 't vlakgom al.

Vlug liep hij de paar treden af, die naar de opkamer voerden, en ging de keuken weer in. Maar wat was dat? Machteld stond over zijn werk gebogen en probeerde met een vloeitje iets op te deppen. Toen ze Dirk zag, lichtte ze haar hoofd op, ze had een kleur van schrik.

„O Dik, ik — —” begon ze. Maar Dirk stormde woedend op haar af en stond met zijn vuisten gebald voor haar. In één ogenblik had hij de chocoladevlek op het blanke papier gezien, de grote, bruine vlek, precies in 't midden.

„Jij — jij — —” struikelde hij over zijn woorden, „jij lelijke gemenerd, lélijke geménerd — —”

Razend van drift stompte hij, stompte hij waar hij maar raken kon. Machteld had de armen afwerend opgeheven, om haar gezicht te beschermen. Ze was naar een hoek van de keuken teruggeweken en probeerde iets in 't midden te brengen. Maar Dirk, in zijn woede, klemde zich aan haar vast als een kat. „Gemenerd, gemenerd!” gilde zijn driftige stem door de stille keuken, „je hebt 't expres gedaan, expres, exprès!” Bij ieder woord stompte zijn harde, bruine jongensvuisten Machteld in 't gezicht. Maar toen — O, wat was dat? Toen — —

Rinkelend viel Machtelds bril op de stenen tegels. Ze had hem willen afzetten, maar 't was al te laat.

„Moeder, o Moeder!” Kermend liet Machteld zich op een stoel vallen. Ze bedekte met allebei haar handen haar rechteroog. „Moeder, o Moeder!”

Doodsbleek van schrik was Dirk achteruit geweken.

Hij drukte zich tegen de witte muur, en zijn ogen waren stijf gericht op dat éne voor hem, dat verschrikkelijke. Van onder Machtelds samengeknepen handen liep langzaam een straaltje bloed. Het liep over haar wang, het liep langs haar kin, en toen viel het op haar witte kraagje. En die vlek daar werd groter, steeds groter.

Onbewegelijk stond Dirk, het leek wel of hij door de muur heen wilde dringen. Hij wilde weglopen, maar zijn voeten bewogen niet. Hij wilde wat zeggen, maar zijn stem wilde niet komen. En aan tafel zat Machteld, en haar schouders schokten. „Moeder, o Moeder!!” En die vlek — die vreselijke vlek — —

Vlugge voetstappen klonken langs het keukenraam, de deur werd opengedaan.

„Hallo mensen!” ’t Was de vrolijke, harde stem van Hein. Dirk kròmp ineen. O, nu kwam Hein — — —

Verbaasd keek Hein rond. „Zeg, wat is er hier — —” Toen vielen zijn ogen op Machteld.

„O Hein, Hein!” Luid schreiend klemde Machteld zich aan haar broer vast. „Mijn oog, o Hein, mijn oog!”

Ze had nu haar handen weggehaald. Boven haar oog, vlak bij de oogappel was een diepe snede. En over haar rechterwang liep al maar het bloed.

Hevig verschrikt duwde Hein haar op de stoel terug. „Kind, wat is er, wat heb je — gauw, neem een spons, een natte spons er tegen aan.”

Hij greep de pompzwengel, en plassend kletterde het water in de gootsteen. Hein haalde de spons uit het netje en spoelde die flink uit. Toen trok hij Machtelds hand weg, en drukte de spons tegen de wond.

Dirk stond nog steeds op hetzelfde plekje. Nu eerst scheen Hein hem op te merken. De angstige ogen en het schuldbevuste gezicht van Dirk vertelden hem genoeg.

„Heb jij dat gedaan?” vroeg hij hard.

Dirk knikte stom en boog zijn hoofd. Uit het hoekje klonk luid het snikken van Machteld.

„Ga uit mijn ogen, onmiddellijk.” O, wat streng was Heins stem nu. Angstig strekte Dirk de handen uit. „Hein — —” Maar Hein boog zich over Machteld heen. „Ga weg, direct, ga uit mijn ogen,” zei hij nog eens hard, „ik wil je niet meer zien, ga weg alsjeblieft.”

Toen sloop Dirk weg, zonder om te zien. De gang in, de voordeur uit. En met een wilde kreet holde hij weg, het donker in.

Snikkend vertelde Machteld de hele geschiedenis aan Hein. Ze had even willen kijken of Dirk nog niet klaar was, alleen maar kijken, anders niet. Maar met 't opstaan was ze gestruikeld over de stoof, en had zich aan de tafel vastgegrepen. Toen was er uit het volle kopje een golf chocolademelk over de tekening gelopen.

„Hij dacht, dat ik het expres had gedaan,” snikte Machteld, „omdat we even hadden gekibbeld voor die tijd. O Hein, wat zal Vader zeggen!”

Hein keek heel ernstig. „Was ik maar vijf minuten eerder thuis geweest,” zei hij, „maar enfin, dat helpt nu niet meer. Houdt het bloeden nog niet op, Macht?”

Machteld haalde even de spons weg. Uit de diepe snede vloeide nog steeds bloed.

„Hadden we maar een pleister,” zei Hein ongerust, „ik weet niet wat ik er aan doen moet, jij?”

Machteld
schudde het
hoofd. „Nee, en
o, het doet zo'n
pijn!”

„Weet je wat,”
zei Hein beslist,
„je loopt even
met mij mee
naar het Huis. Een van de dienst-
meisjes zal je wel kunnen helpen.
Ze hebben daar in de keuken een
verbanddoos, vertelde Vader laatst.
Vooruit, doe je mantel maar aan.”

Hij haalde Machtelds mantel en
muts uit de gang en hielp haar die
aantrekken. Door haar tranen heen
moest Machteld even lachen. „Je zet
m'n muts boven op mijn hoofd, rare!”

Hein sloot de keukendeur af, en
samen liepen ze de donkere oprij-
laan in. Machteld drukte een natte
zakdoek stijf tegen haar gekwetste
oog, en hield Heins arm vast. Ze
snikte nog steeds.

„Stil maar,” troostte Hein.
„Straks word je geholpen.”

Zo liepen die twee in de donkere
tuin, en gingen langs de tennisbaan
en de vijver heen naar het grote witte Huis, waar uit de
vensters vrolijk licht straalde.

En in de keuken van het verlaten tuinmanshuis lag
eenzaam en vergeten op het tafelzeiltje de tekening,
waar Dirk zo trots op was geweest.

Ga uit mijn ogen.

HOOFDSTUK VII.

Het kan - maar niet alleen.

Voort, altijd maar voort. In één ren was hij de weg afgehoud, tot aan de hoek toe bij de brievenbus. Daar was hij even ademloos neergevallen op de stenen bank. Maar de angst had hem weer verder gejaagd, verder de Bosweg op. Zijn dunne blouse was al gauw doornat van de regen, maar hij voelde het niet. De slikspatten van de grote plassen, waar hij doorheenholde vlogen hem om de oren, maar hij merkte het niet. Want die angst, die grote angst daar van binnen dreef hem voort, altijd maar voort. En hij zag maar één ding: de bloedvlek op Machtelds witte kraagje. En hij hoorde maar één stem, de stem van Hein: „Ga uit mijn ogen, ik wil je niet meer zien, ga weg.”

Op de grote weg bleef hij stilstaan. Uit de richting van het dorp kwam de stoomtram aan, de twee voorlichten schoven als vurige ogen door het donker. „Ting, ting,” ging de harde bel boven op, „ting ting, ting ting, ga wèg, ga wèg, ga wèg.”

Dirk drukte zijn hand tegen zijn bonzend hart. En toen de tram voorbij was, holde hij weer verder, verder. Langs de donkere Veldweg, voorbij Buitenrust, tot waar het bos begon. Donker stonden de hoge dennestammen opgericht, zwart tegen de donkere lucht.

„Ga uit mijn ogen, ik wil je niet meer zien, ga weg.”

Dirk snikte het uit van wilde angst. Boven zijn hoofd loeide de wind door de bomen en zwiepten de takken

heen en weer. Ruisend stroomde de regen neer, tikte op de afgevalen dennenaalden, kletterde tegen de stammen. En wild keerde Dirk om. Wèg hier vandaan, wèg uit het donkere bos, uit het donkere bos, dat hem wilde grijpen, meetrekken. Want in het donker, zonder de lichten van de huizen, zag hij nog veel duidelijker die vreselijke vlek, en hoorde hij nog veel duidelijker die vreselijke woorden: „Ga weg, ik wil je niet meer zien.”

Au! Hij struikelde over een boomwortel, gleed uit over de gladde dennenaalden. Wild greep hij in het rond, wilde zich vastgrijpen. Maar er was niets. Hij rolde om, viel tegen een boomstam, voelde zich glijden. Wentelend, met een geluid van brekende takken en ritselende dennenaalden, gleed Dirk langzaam weg. Even bleef hij liggen, toen gleed hij nog een eind verder. Hij voelde om zich heen. Dennenaalden, en weke, drassige grond. Hij wilde opstaan, maar viel met een schreeuw van pijn terug. Het was of een mes door zijn voet sneed. Nog eens deed hij een wanhopige poging om op te staan. Maar met een plof viel hij op de vochtige grond terug. En met zijn handen stijf voor zijn ogen snikte Dirk het uit, snikte hij het uit van angst, en pijn, en verlatenheid.

Niemand zou hem kunnen horen, niemand. Want Buitenrust was het dichtstbijzijnde huis, en dat lag nog een heel eind weg. O, en toen Dirk dááaraan dacht, werd de angst nog groter. Moest hij hier dan blijven liggen, alleen in de donkere avond, alleen in de nacht straks — — —?

Wild gilde hij het uit. „Vader, Moeder, Hein!!” Maar zijn stem ging verloren in de wind. Even was hij stil. Toen schreeuwde hij weer met nieuwe kracht: „O, o, help, help!”

De regen ruiste neer, de wind raasde door het bos. Was er dan niemand, niemand, die helpen kon? Was er niemand, die naar het angstige geschrei luisterde?

Ja, toch was er Eén. Dirk steunde zich op een elleboog, en kneep stijf de handen samen. „Heere, o Heere, hel me toch, help me toch, lieve Heere — —” Maar ineens hield hij stil. Nee, dat kon niet meer, hij mocht niet meer bidden. Want de Heere zou zeggen: „Ga wèg, ga wèg.” O, dat was het ergste van alles. Als de Heere boos op je was, dat was nog véél, véél erger dan dat Vader en Moeder boos waren. En Moeder had het al zo vaak gezegd: „Door je drift maak je den Heere bedroefd.” Zou het nu nòdit meer goed kunnen worden, nòdit?

Ineens moest Dirk weer denken aan die avond, nu al lang geleden. Die avond, toen ze den ezels van Zwaan hadden geplaagd, en toen hij naar Machteld had gegooid met een aardappel, en de lamp was gebroken. Toen had hij den Heere òòk bedroefd door zijn drift. En toen had Vader gezegd: „Als je ècht vergeving vraagt, krijg je die altijd.” Altijd, ja, toen ook. Maar nu — dit was toch véél erger. Met huivering dacht hij weer aan wat hij gedaan had. Het was erg, vreselijk erg. En zou de Heere dit òòk nog willen vergeven, dit hele erge?

Wild bonkte Dirk zijn hoofd op het mos. „O Heere, vergeef het me, vergeef het me. Ik ben zo slecht, Heere, en altijd vergeet ik weer om mijn best te doen. O Heere, ik ben zo slecht, maar help me, help me toch, Heere —”

„Wat 'n weertje, wat 'n weertje!” pruttelde tante Jaantje hoofdschuddend, terwijl ze het lichtje onder de koffiepoteel aanstak. „Ik kom net in de bijkeuken, en wat zie ik daar? Een grote plas water op de aanrecht! Ik

denk, dat het dak weer lekt, Zwaan, je moet het maar weer eens nakijken."

„Ja mens," zei Zwaan, terwijl hij behagelijk aan zijn korte pijpje trok, „goed weer om binnen te blijven, zeg ik maar."

Hij vouwde de krant open en zette zijn knijpbril op. „Laten we maar eens zien wat er vandaag weer gebeurd is in de wereld."

Tante Jaantje ging weer zitten en nam haar breiwerk op. Op het tafelzeiltje zat de dikke, grijze poes en spon genoegelijk. Telkens als Zwaan iets uit de krant begon voor te lezen, lichtte de poes haar kop op en keek hem even fel aan met haar groene ogen.

Toen klonken er haastige voetstappen langs het raam. „Zo, zo, nog late visite," meende Zwaan. Hij ging wat rechter op zitten en legde zijn bril op tafel. Tante Jaantje was al naar de deur gelopen.

„Is de baas er in?" vroeg een gejaagde stem. Verbaasd liep Zwaan naar de deur. „O, Hein van der Kluis. Wat heb ie aan de hand, jongen?"

Hein was naar voren gekomen, en in het licht van de lamp zagen Zwaan en tante Jaantje hoe bleek en verschrikt hij er uit zag. „O Zwaan, ga alsjeblieft met me mee. Dirk is weg, ik heb al overal gezocht, en Vader en Moeder zijn niet thuis, ik weet niet meer wat ik doen moet."

Verbaasd keken de beide mensen hemaan. „Dirk weg," zei Zwaan eindelijk, „hoe kan een jongen van tien jaar nou wegraken? Op 't hele dorp weet hij de weg — —"

In korte woorden vertelde Hein wat er die middag in het tuinmanshuis gebeurd was. Zwaan was heel ernstig gaan kijken. Hij stond op en nam zijn jas van de haak. „Ik ga met je mee, jongen. Tante Jaantje, geef mijn lanternen eens."

Terwijl de oude vrouw in de kast zocht naar de lantaren, trok Zwaan zijn schoenen aan. „'t Is toch wat,” mompelde tante Jaantje. „'t Is toch wat, zulke jongens. Je beleeft er wat mee. En is je zusje nou alleen thuis, Hein?”

Hein knikte. „Dat kon niet anders, want Vader en Moeder komen pas laat thuis. We waren samen naar het Huis geweest, om Machtelds oog te laten verbinden. En toen we weer thuis kwamen, was hij nergens te vinden — o Zwaan, ik weet geen raad, als straks Vader en Moeder komen.” Angstig kneep Hein de handen in elkaar.

„Kom, kom,” bemoedigde Zwaan, „'t zou al heel gek zijn, als ik hem niet vinden kon. Elk plekje hier in de omtrek ken ik als mijn eigen huis. Vooruit jongen.”

Buiten zwiepte de regen hen in het gezicht. „De wegen hier dichtbij heb ik al afgezocht,” vertelde Hein, „en nou dacht ik — het bos — — — en toen kwam ik hier langs, en toen dacht ik, dat u misschien wel mee wou gaan.”

Zwaan richtte zijn lantaren aan weerszijden van de weg. „Als dat kind zich ergens verstopt heeft, nou, dan kan hij een ziekte op z'n hals halen,” zei hij ernstig. Hein antwoordde niet, maar zijn gezicht stond strak van angst en bezorgdheid. „Ik had dat niet moeten zeggen tegen hem,” verweet hij zichzelf, „wie weet waar hij nu — —” En in Heins hart klom een stil gebed.

Ze waren nu aan de ingang van het bos gekomen. Zwaans lantaren speelde tussen de boomstammen door, schuine lichtstrepen vielen op de donkere grond, en in die lichtstrepen dansten de duizenden regenstofjes.

Opeens stond Zwaan stil. Met zijn hand hield hij Hein bij de schouder. „Stil,” zei hij. Ademloos stonden

ze beiden stil. Ja, nu klonk het weer, duidelijker: „Help, help!”

„Hallo!” riep Zwaan met zijn zware stem. „Ben jij daar, Dirk? Hier zijn we, Hein en Zwaan.”

„Ja, ja!” Nu hoorden ze duidelijk waar de stem vandaan kwam. Zwaan sloeg een zijlaantje in en liet het licht in de droge sloot schijnen. Langzaam, langzaam schoof de gele lichtbundel verder. En eindelijk —

„O, Dirk!” Hein holde de schuine slootkant af. ’t Volgende ogenblik lag hij geknield op de grond. „O Dirk, Dirk — —”

Hij sloeg zijn armen om Dirk heen, die snikkend tegen hem aanviel. Maar toen hij hem op wilde tillen, uitte Dirk een kreet van pijn. „O, mijn voet! Mijn voet doet zo’n pijn, ik ben gevallen. En o, Hein, ben je nou weer goed, ben je nou weer goed op me?”

„Stil maar,” zei Hein met tranen in zijn ogen, „stil maar jongen, ik ben zó blij — —”

Samen tilden ze Dirk op, zetten hem overeind. Rillend stond hij op zijn ene voet en hield zich aan Heins arm vast. „Nee,” zei Zwaan beslist, „dat gaat zo niet. Kom jongen.” Hij gaf zijn lantaren aan Hein over. En toen nam hij Dirk als een klein kind in zijn armen en sloeg een punt van zijn wijde, grijze jas om Dirks doornatte lijf.

„Vooruit maar.”

Hein lichtte bij met de lantaren. En vijf minuten later stond de kleine optocht bij tante Jaantje aan de keukendeur.

Ze sloeg haar handen in elkaar van verbazing. „Wel, wel, wel!!!”

„Gauw,” kommandeerde Zwaan, „zet een ketel water op, tante Jaantje, en geef me een paar handdoeken. Maak het bed in ’t zijkamertje maar vast klaar.”

Hij zette Dirk voorzichtig in zijn grote leunstoel. Toen trok hij zijn jas uit en knielde voor Dirk neer. „Au, au!” gilde Dirk, toen Zwaan de schoen losreeg en de kous uittrok. Voorzichtig betastte Zwaan Dirks gezwollen enkel. „Verstuikt,” zei hij kortaf, „dat dacht ik al. Azijn tante Jaantje, en lappen.”

Bedrijvig droeg de oude vrouw alles aan. „Wel wel, zo'n jongen toch, zo'n jongen —” mompelde ze maar.

„Zal ik den dokter halen, Zwaan?” drong Hein aan.

„Welnee, geen dokter nodig,” lachte Zwaan. „Ben je mal! Ik heb die dingen wel meer bij de hand gehad, jongen. Een stevige lap met azijn er om heen doet wonderen. Maar die jongen moet één twee drie in bed gestopt.”

„Kan hij wel hier blijven — —” aarzelde Hein.

„Dat moèt,” zei Zwaan kort, „'t Kind rilt van de koorts, en 't is naar jullie zeker nog 'n half uur lopen.”

Samen trokken ze Dirks bovenkleren uit, en wreven hem stevig droog met de handdoeken, die tante Jaantje bij 't fornuis gewarmd had. Dirk zei niets, klappertandend van kou liet hij Zwaan en Hein maar begaan. Maar toen hij in het grote bed lag, met een warme kruik aan zijn voeten, toen snikte Dirk het ineens wild uit. „O Hein, Hein —”

„Wat is er nou?” zei Hein verschrikt. „Niet huilen, jongen. Alles komt nou toch goed? En ik zal alles wel aan Vader en Moeder vertellen voor je hoor, Machteld heeft een pleister op haar oog en ze is helemaal niet boos op je.”

Maar Dirk bleef snikken. „Laat hem maar,” zei tante Jaantje fluisterend. „'t Schaap is op van de zenuwen. Kom nou maar, Hein, en ga maar gauw naar je zus, die zal wel in angst zitten.”

Hein boog zich over Dirk heen. „Dàg,” zei hij, „straks komen Vader en Moeder, Dik.”

Heel zacht deed tante Jaantje de deur achter Hein en haar dicht. „Ga nou maar gauw slapen,” fluisterde ze nog tegen Dirk.

„Piep, pie-iep, pie-iep!”

Met luid gesnater stoof een zwerm mussen neer op het grintpaadje naast Zwaans huis. Ze buitelden over elkaar om de stukjes brood te bemachtigen, die door een vriendelijke hand op de grond werden gestrooid. „Piep, pie-iep!” Twee verwoede vechtersbazen trokken samen aan een korstje, tot de een triomfantelijk er mee weg vloog.

Lachend keek Dirk toe. Hij zat rechtop in bed en had het gordijn weggeschoven. Vrolijk scheen het morgenzonnetje in de kleine zijkamer, het scheen over Dirks bed, en over de ouderwetse platen aan de muur.

Tante Jaantje schudde haar schort uit en liet de laatste broodkruimels op het grint vallen. Toen keerde ze zich om naar het raam en knikte Dirk lachend toe. Vrolijk kwam haar oud rimpelgezicht onder de witte muts uit.

„'t Is lekker buiten, jongen,” riep ze.

Dirk keek haar na, toen ze in de richting van de keuken verdween. Toen liet hij zich weer achterover vallen.

Gek eigenlijk, om in zo'n vreemd bed te liggen. 't Leek wel veel op thuis hier, thuis hadden ze ook zo'n klein kamertje, maar dat was boven. En hier hingen zulke rare platen aan de muur, zouden het portretten zijn? Dirk bestudeerde de plaat, die boven zijn bed hing. Een man en een vrouw stonden er op, hand aan hand. De man had een lang gezicht, en aan iedere wang

een stukje baard. En de vrouw had pijpekrullen, en een wijde witte rok aan. Misschien waren het de vader en moeder van Zwaan wel. Straks maar eens aan tante Jaantje vragen.

Kijk, nu ging de zon ineens weg, donker leek alles nu. Buiten tjlpten nog steeds de vogeltjes op 't pad. Nu zouden er wel vogels op de speelplaats zitten ook. Wat raar eigenlijk om hier te liggen, terwijl de anderen allemaal op school zaten. Wat waren ze nu aan 't doen? Even denken — Donderdag — dus lezen of aardrijkskunde. Toch wel jammer, nu was hij een stuk van 't verhaal kwijt. Zou hij morgen al naar school kunnen? Morgen — dan moesten de dingen voor de extra-kist worden ingeleverd.

Ineens moest Dirk weer aan zijn tekening denken. De mooie tekening, die nu nòoit op het tafeltje van den meester zou liggen. En in gedachten zag hij de gouden randjes weer glinsteren — — — — het was toch wel héél jammer —

Tante Jaantje kwam binnen met een glas melk. „Hier,” zei ze vriendelijk, „Zwaan en ik gaan koffie-drinken, maar koffie deugt niet voor kinderen, dus jij krijgt melk.”

Ze ging op de rand van het bed zitten. „Als Zwaan straks komt, zal ik hem meteen vragen of hij je vanmiddag in het wagentje wil thuisbrengen. Dat heb ik vanmorgen met je moeder afgesproken.”

Dirk knikte stil. „Je moeder is een beste vrouw,” vervolgde tante Jaantje, „je mag den Heere wel danken voor zo'n goeie moeder, de mijne stierf al, toen ik nog heel klein was; maar dan mis je veel, jongen — —”

Weer knikte Dirk stil. Tante Jaantje stond op. „Kom,” zei ze, „ik heb nog veel te doen, ik ga maar weer aan 't werk.”

Ze liet Dirk weer alleen. En toen tante Jaantje de deur achter zich dicht had gedaan, kwamen de gedachten weer, de gedachten aan alles wat gisteren en vandaag gebeurd was. Gisterenavond — o, toen hij daar ineens Zwaans stem in het donkere bos had gehoord! En Hein, Hein die helemaal niet boos meer was. Dus de Heere had hem tòch gehoord, tòch, al had hij zoveel kwaad gedaan — — —

En toen hij vanmorgen wakker was geworden, toen stonden Vader en Moeder voor zijn bed. Ze waren gisterenavond óók al geweest, vertelde tante Jaantje later, maar toen hadden ze hem niet wakker willen maken.

O, Vader en Moeder — — — Ze waren heel niet boos op hem geweest. Moeder had haar armen om hem heen geslagen en gezegd: „Jongen, jøngen dan toch —” en het leek wel of Moeder toen een beetje huilde. En Vader had zijn hand op Dirks hoofd gelegd en enkel gezegd: „Dirk — —” Maar o, Vaders ogen — die hadden hem zo aangezien. In die ogen was vreugde geweest, vreugde, omdat hij zijn jongen weer terugzag. Maar er was ook droefheid in geweest, om alles wat gebeurd was gisterenavond — —

En toen was Vader bij zijn bed komen zitten en had met hem gepraat. Moeder was op de rand van het bed blijven zitten, Moeder had maar stil geluisterd en geknikt. „Stráf heb je al genoeg gehad,” had Vader gezegd, „maar alle straffen van de wereld kunnen niet helpen, als de Héére je hart niet verandert, jongen. Dat wet je toch wel? En een ander hart, dat kunnen we alleen krijgen door er om te bidden. Doe je dat wel eens, jongen?”

Dirk had stil geknikt.

„Drift, dat is iets heel ergs. Als de Heere je niet

bewaart, kan je door je drift jezelf en andere mensen ongelukkig maken, Dik. Het lijkt zo heel moeilijk, hè jongen, om jezelf te leren beheersen."

"Ja, o ja Vader, de dingen gaan altijd vanzelf, vóór je nog hebt kunnen denken," had Dirk geroepen.

"Juist. Jezelf beheersen is een van de moeilijkste dingen, die er bestaan. In de Bijbel staat zelfs, dat het nog moeilijker is dan een stad in te nemen. En dàt is moeilijk, dat weet je wel uit de Vaderlandse geschiedenis, hè Dik? Weet je nog wel hoe moeilijk het was voor de Spanjaarden om Leiden in te nemen? Het ging niet. En nu is jezelf beheersen nog véél moeilijker. Maar weet je, jongen, je hoeft het niet alléén te doen — — —"

Dat alles had Vader gezegd, en nog veel meer. En toen Vader en Moeder weg waren, had Dirk gebeden. Gebeden of de Heere hem helpen wilde zijn drift te overwinnen, zijn kwaad te bestrijden. Heel rustig was het toen in zijn hart geworden. En nu was alles weer goed, helemaal goed, en vanmiddag zou Zwaan hem zijn thuisbrengen.

Hoor, tante Jaantje ging bellen, voor 't eten. Luid klingelde de bel boven 't huis, de bel, die Zwaan zelfs in de verste hoeken van de tuin horen kon.

Even later stond Zwaan in het kleine kamertje. „Zo jonker, hoe gaat 't met je voet?"

„O, 't doet lang niet zo'n pijn meer," zei Dirk. „Ik kan best vanmiddag naar huis, baas."

„Mooi," lachte Zwaan, „hoor je dat, tante Jaantje? Hij wil niet langer bij ons blijven!"

„Hij heeft gelijk," zei tante Jaantje, terwijl ze met een bord eten de kamer inkwam, „Oost West — thuis best, waar jongen?"

Die middag spande Zwaan de bruine bles voor het

wagentje. Hij tilde Dirk op, juist zoals die middag, toen Dirk schoteltjes was wezen verkopen. En nagewuifd door tante Jaantje, reden ze de laan af.

Dirk zei niet veel onderweg, maar toen ze het hek van Rozenheuvel indraaiden, begonnen zijn ogen te glinsteren.

Voor het huis stonden Moeder en Machteld, arm in arm. Even schrok Dirk, toen hij de kruispleister boven Machtelds oog zag. Maar Machteld had 't hem vergeven, dat wist hij al, en wat meer was, de Héere had 't hem vergeven. Dààrdoor kwam het, dat de jongen, die nu door Zwaan de deur in werd gedragen, ànders was dan de jongen, die gisteren door diezelfde deur naar buiten was gestormd. Alles, alles was weer goed geworden.

INHOUD.

I.	Een middag, waarin alles verkeerd ging .	7
II.	Dirk maakt het weer goed	21
III.	Wat meester vertelde.	31
IV.	Iedereen helpt mee	45
V.	Dirk gaat den boer op	59
VI.	„O Dirk, wat heb je nu gedaan?“ . . .	77
VII.	Het kàn — maar niet alléén	88
